

שינון השיחות

סדר שנון יומי קל לספר שיחות הר"ן
ובו קצור ותימצות השיחות
כל מתקרב מתחיל וכל ברסלבר ותיק
יכולים להיות בקיאים בשיחות הקדושות.

כל שיחה ושיחה יכולים להיות על ידה
איש כשר ואפילו צדיק גמור כל ימי חייו.
(חיי מוהר"ן שנ"ח)

מהדורה שניה

לכלל אנ"ש היקרים האפויים בלב הצדיק.

ידועה צוואתו הקדושה של רבי נתן זיע"א
לכל חסיד ברסלב באשר הוא

"והעיקר תהיו חזקים ברצון בטירחה ובממון"

כל מי שמחשיב עצמו כתלמיד נאמן לרבינו הקדוש
אוהבו ומכיר לו טובה חייב לקחת חלק בזכות
הנפלאה של הצדקה הכי גדולה בעולם "ההדפסה"
כמובא בליקו"ה שזה בעיקר הפדיון הכולל וזה עיקר
תיקון צורכי רבים ובזה בעיקר נעשה בכלל מזכה
הרבים.

בחסד ה' יש מי שעושה עבורכם את העבודה

עורכים מדפיסים ומפיצים

ובעיקר מחלקים בחינם!

לא עומדים בצמתים לא מבקשים צדקות לא מוכרים
פשוט מחלקים בחינם לכל בית ישראל.

בלי טריקים בלי שטיקים בלי אחוזים!

100% צדקה לצדיק!!!

נגמרו התירוצים! חייבים להיות שותפים!

זה נטו שלכם!

אנחנו השליחים והפועלים שלכם.

אנ"ש היקרים!

הזמן קצר והמלאכה מרובה התעוררו וחייגו אלינו עכשיו.

דף אחד מרבינו יתקן את הכל

ליאור עובד: 0547635935

יעקב ישראל: 0533111169

חלק מהספרים שיצאו על ידינו בס"ד:

"את פניך אבקש"

"שינון השיחות"

"ראש השנה שלי"

ועוד דברים שמחכים רק לממן

עבור ההדפסה.

מודעה וגילוי דעת:

במהדורה זו הושקעה יגיעה גדולה ורבה, כדי שיהיה הספר נקי מכל טעות ושגיאה, ומקווים שלא תצא תקלה תחת ידינו. אך כידוע שאי אפשר לספר בלי שגיאה, ונבקש מהלומדים שאם ימצאו טעות או שגיאה, שיואלו בטובם להודיענו למען יתוקנו הדברים במהדורות הבאות

**מצוה להעתיק ולצלם ולהפיץ בכל דרך
שהיא לזיכוי הרבים.**

יו"ל על ידי:

מכון "דף אחד מרבינו יתקן הכל"
להדפסת והפצת ספרי רבינו הקדוש
רבי נחמן מברסלב זיע"א
ותלמידו גאון עוזנו מוהרנ"ת זיע"א

לתרומות עבור עסק ההדפסה וההפצה

ליאור עובד: 054-7635935

יעקב ישראל: 053-3111169

עיצוב כריכה ועימוד:

ש. יונה: 052-7193832

y0533111169@gmail.com

הדפסה:

דפוס ניצני הקודש.

טלפון: *5610

הקדמה

אמר רבי נתן שבכל שיחה ושיחה שהיה (רבנו) משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר ואפילו צדיק גמור כל ימי חייו. אם ירצה לילך עמה! לקיים כפי שיחתו הקדושה! כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאוד ודרך ישרה ונכונה מאוד לעבודת השם יתברך! לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפילו מי שהוא במדרגה עליונה מאוד. וכן להפך מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה מאוד.

(חיי מוהר"ן שנה)

היות והספר הקדוש שיחות הר"ן נכלל כספר יסוד בספרי רבנו הקדוש וטומן בתוכו תרכיז נבחר מדרכו תורתו ועצותיו הקדושות והוא קל ופשוט מעט הכמות ורב האיכות והוא נמנה לאחד מארבעת ספריו (הנוספים הם: המדות ליקוטי מוהר"ן וסיפורי מעשיות) וכבר התבטא רבי נתן שבעיקר מה שזכה להכיר את רבנו היו משיחותיו הקדושות שנאמרו בימות החול (שיש"ק א תמו).

בחסדי השם יתברך האיר בלבנו רעיון אשר על ידו יזכה כל מתקרב מתחיל וכל ברסלבר וותיק להיות בקי בשיחות הקדושות על ידי סדר לימוד וחזרה פשוטים אשר מכח מתיקות השיחות גם החזרה נעימה וקלה וכמה נאה לבוא לפני רבנו ולומר לו רבי למדתי את השיחות ואני בקי בהם

אחר מחשבה עשינו את הקונטרס בפני עצמו ולא מחובר לספר שיחות הר"ן בכדי שכל אחד ילמד את שיחות הר"ן בהוצאה ובספר הנוחים לו ואז יוכל לעשות את החזרה על השיחות עם "שינון השיחות" גם כשהוא בדרכים מכיוון שהוא קטן ונוח

בהתאם לכך כיוון שיש שיחות קצרות וישנן ארוכות לא היה נוח כל כך לחלק את סדר הלימוד לפי שיחות אלא לפי דפים ואחר בדיקה שערכנו בכמה הוצאות של שיחות הר"ן בפורמט הסטנדרטי-הבינוני הספר מכיל בין 130 ל- 140 דף

זה אומר שבלימוד יומי של חמש דפים מסיימים שיחות הר"ן בכחודש

בלימוד יומי של שתיים וחצי דפים מסיימים שיחות הר"ן בכחודשיים

ובלימוד יומי של דף אחד עם החזרה על "שינון השיחות" כחמש דקות ביום מסיימים את הספר בפחות מחמישה חודשים

האם לא נקדיש בשביל רבנו לפחות חמש דקות ביום שבעצם זו טובה עצומה עבור נשמתנו ועצות נפלאות בעבודת השם מעין עולם הבא.

אז קדימה לעבודה:

יש שיטות רבות לחזרה על הלימוד אך בחרנו בפשוטה והיעילה:

1) יש להבין טוב בתימצות את העיקרון של כל שיחה!

2) לשנן בע"פ בעיקר את כותרות השיחות לאורך כל הדרך!

3) ככל שחוזרים יותר על שני נקודות אלו זוכרים יותר!

לכן החלטנו בס"ד לכתוב את "שינון השיחות" ובו שני סיכומים:

האחד קצר (כותרות השיחות) בו ריכזנו כותרת לכל שיחה ושיחה שכל כותרת מזכירה רק את עניין השיחה אותם בעיקר יתאמץ לזכור בסיכום השני הארוך (תמצית השיחות) ריכזנו והסברנו כל שיחה בקיצור ובלשון ברורה בעיקר להבין ולהוציא המכוון

אחרי שאדם בחר לו סדר יומי כרצונו וכפי כוחו הסדר יהיה כך

בתחילה ילמד את ההספק היומי שקבע לעצמו בספר שיחות הר"ן ובסוף הלימוד יחזור בקונטרס "שינון השיחות"

א. על "תמצית השיחות" שלמד באותו היום (בחזרה על תמצית השיחות יתמקד בהבנה)

ב. אחר כך יחזור על "כותרות השיחות" של הסדר היומי והיום הקודם (בחזרה על כותרות השיחות יתאמץ לזכור בעל פה כל כותרת ובאיזה אות השיחה)

עד כאן הסדר היומי

השלב הבא חשוב ביותר! בכל פעם שהתקדם ולמד שלושים שיחות יש לחזור ולשנן את כל שלושים השיחות הללו בשתי הסיכומים: את הכותרות עד כמה שאפשר בע"פ ואת השיחות המתומצתות עד כמה שאפשר בהבנה

מומלץ בחזרה זו לקחת חבר שיבחן אותו ומה טוב אם יעשו חברותא לסדר יומי בשיחות הר"ן עם הקונטרס "שינון השיחות" ויבחנו אחד את השני יום ביום בסדר הנ"ל

שיטה זו נפלאה ופשוטה שכמובן בצרוף תפילה יזכה בנקל להיות בקי בשיחות הקדושות בעז"ה

בנוסף היו שיחות קצת סתומות וניסינו לפתוח אותם לבארם בקצרה על פי שאר מקורות מספרי רבנו פרט לכמה נקודות שהיו סתומות מאוד ונשארו בבחינת דרוש וקבל שכר כי אין הקונטרס מתיימר להוות פירוש על שיחות הר"ן אלא קיצור לשינון וחזרה וכן דילגנו על סיפורים ושאר עניינים והתמקדנו להוציא את המכוון והעצה מכל שיחה שזוהי עיקר רצון רבנו הקדוש!

יהי רצון שיהיה קונטרס זה לעזר וסיוע לעוסקים בתורת רבנו הקדוש להיות אפויים בלב הצדיק וממקיימי רצונו עצותיו ותורותיו

אמן!!!

תמצית השיחות

א. דוד המלך אמר כי אני ידעתי כי גדול השם ומדקדק רבנו אני ידעתי דייקא! שכפי מה שמתנוצץ בלבי גדולתו יתברך אי אפשר לספר זאת לחברי או אפילו לעצמי מיום ליום וכן כתוב בזוהר הקדוש שהשם יתברך נתוודע לאדם כפי מה שלבו חפץ ומשתוקק.

ב. טוב מאוד לגלות דעתו כל יום שמשליך עצמו על השם יתברך היינו כל עניניו והתנהגותו שיהיה נעשה כרצונו יתברך ושוב אינו חושש אם מתנהג כראוי לפניו יתברך כיוון שסומך עצמו על השם יתברך.

ג. הפליג רבנו מאוד בגדולת הבורא יתברך שמו כי נעשים דברים נפלאים בעולם ואין אנו מודעים להם בכלל ותכלית הידיעה היא שנדע שאין אנו יודעים כלל מגדולתו גם הפליג רבנו מאוד בגודל מעלת התשובה שגבוהה למעלה מהתורה שמכל הנפילות אפשר לחזור אליו יתברך בנקל.

ד. בעיתים הללו קשה מאוד שיהיה מעות לאיש כשר כי מיום שחרב בית המקדש נפל העשירות בעמקי הקליפות דכתוב "ותרד פלאים" פלאים- אותיות אלפים שנפלו האלפים מזומנים וצריך שתהיה ירידה גדולה לאיש כשר בכדי שאולי יזכה למעות.

ה. היה מגנה מאוד את ספרי המחקרים והפילוסופים (בעניני האמונה) ומי שלומד אותם נכנס בלבו ספק וכפירה ומוצא לעצמו סיוע לרשעות שיש לו בטבעו לתאוות עולם הזה ולכן עיקר העבודה בתחילה היא רק מחמת יראת העונש שבכוחה שובר תאוותו ונכנס בדרכי השם.

ו. היצר הרע מרמה כל העולם כאדם שמסתיר דבר בידו ובורח וכולם רצים אחריו כי נדמה לכל אחד כאילו יש בידו מה שחפץ כפי שטותו ותאוותו.

ז. טוב מאוד לשפוך שיחו לפני השם יתברך בתחנונים כבן המתחטא לפני אביו אף אם אינו מרגיש כבן מחמת מעשיו והשם הטוב בעיניו יעשה ולענין המחשבות הבאים על האדם לבלבלו תדע שאחר כך במקביל גם עוזרו השם יתברך ושולח לו

מחשבה של התקרבות.

ח. כשלומדים דברי פורענות ימהר לבלי לעיין בהם הרבה כי למחשבה יש תוקף לפעול.

ט. ידוע בשם הבעש"ט שאין לתת לחברו סכין במתנה.

י. הרשעים מלאים חרטות ומחמת שבאים בדעתם חרטות מתגברים ביותר ברשעותם (כנגד מצפונם) וזה מקביל גם בעבודת השם שככל שרוצה להיכנס בעבודת השם מתגבר עליו יצרו ביותר כמו החרטות אצל הרשעים לכן בתחבולות תעשה מלחמה להתגבר יותר בכל פעם.

יא. אשרינו שהשם יתברך הטיב עימנו שזכינו לקדושת ישראל ועוד אמר רבנו שאין שום תנועה ומחשבה בשביל דבר שבקדושה נאבדת לעולם ונעשים מהם דברים עליונים כשזוכים לדלג מעל המניעות לגמור לעשות המעשה הטוב.

יב. בכל העבודות והקדושות שרוצה לקדש עצמו אע"פ שאינו זוכה לקדש עצמו כראוי היגיעה עצמה והיסורים והבילבולים שיש לו מזה הם כקורבנות בבחינת כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה.

יג. הכשרים שדחוקה פרנסתם ומבולבלים מכך זה מביא טובה לעולם ודע שיש דיבורים יקרים שיוצאים דיקא על ידי בילבולים.

יד. איש כשר אע"פ שנראה כשאר העולם באמת הוא יקר וענין אחר לגמרי משאר העולם. והעיקר הוא הרצון והכיסופים ובעיקר צריכים להוציאם מהכח אל הפועל ואע"פ שאנוס רחמנא פטריה אין לקרר דעתו בזה וכשרוצה להוציא מהכח אל הפועל בלי לפטור עצמו בטענת אונס אע"פ שלא מצליח זה הרצון טוב וגבוה יותר.

טו. חכמה גדולה לעשות עצמו כבהמה (היינו לנהוג בפשיטות ותמימות) בבחינת אדם ובהמה תושיע השם והכוונה לבני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה.

טז. דע שיכולים לצעוק (להשם יתברך) צעקה גדולה בלי להוציא קול ע"י שייציר הצעקה במחשבתו ויכניס קול צעקתו במחשבה ויכנוס בזה (יתרכז בזה) וממילא יוכל לצעוק בין אנשים ואף אדם לא ישמע.

יז. בדורות הללו נפל לימוד התורה מאוד שכן הגדולים בדורות הקודמים עשו מופתים רק בכח לימוד תורתם וכשאמרו דבר התקיים אע"פ שלא ידעו כוונות.

יח. בדורות האחרונים התרבו הדפסות ספרים והכל בכדי שלא תשתכח תורה

מישראל כדברי חז"ל אך מה מועיל אם לא לומדים בהם.

יט. גם הרחוקים מהקדושה עד שהורגלו בעברות אעפ"כ כח התורה גדול להוציאם ממצודתם הרעה אם יעשו חוק קבוע ללמוד בכל יום כך וכך יהיה איך שיהיה וזו היתה כל מגמתו של רבינו הקדוש שנרבה בעשיות של קדושה בפשיטות תמימות ובעיקר בשמחה.

כ. בעצבות קשה להתפלל אך כשהאדם בשמחה כל היום אזי בנקל ליחד שעה אחת ללב נשבר לשיח לפניו יתברך אך לזכות לשמחה קשה יותר מכל העבודות וכפי הנראה בעיקר על ידי ענייני שטות באים לשמחה.

כא. בראש השנה צריך לחשוב מחשבות טובות שיטיב עמנו השם וכן צריך לשמוח ומאידיך צריך גם לבכות וכן למעט בדיבור מאוד.

כב. טוב להיות מקורב לצדיק אמיתי כי לעתיד לבוא לא יהיה האדם ננער עם הרשעים מאחר שיאחזו עצמו בצדיק.

כג. הרחמנות של העולם הזה נראית לעיני כולם כגון עני ערום ורעב וגם ניתן לעזור לו ולכן כולם רצים אחר העולם הזה אבל בעולם הבא גודל הרחמנות שיש על הנשמות הערומות הוא גדול כי שם אי אפשר לעזור להם כי עיקר המלבושים והמאכלים שם הם התורה והמצוות שאספו לעצמם בעוה"ז אשרי הזוכה לאכול כמה משניות ולשתות קצת תהילים ולהתלבש במצוות אבל מי שזכה בחייו להתקרב לצדיק אמיתי הוא יוכל לרוץ להצדיק ולקחת ממנו מלבוש לעצמו.

כד. מעלת הזוכה לתת מעות לצדיקי אמת היא גדולה ויקרה מאוד שבזה גורם לצדיק ולהשם יתברך תענוג שמקרב ביניהם כמו בן ואב שהיו רחוקים ובא אחד וזרז את פגישתם.

כה. מוח האדם הוא פלא! ומגדולת הבורא יתברך! שהרי המחשבות מונחות חבילות חבילות וכשצריך לאיזה דבר אזי על ידי הזיכרון מוציא בדיוק הדבר שצריך ממחשבתו והדבר פלא היכן היה מונח עד עכשיו והיאך מצאו.

כו. השכחה אינה רק חסרון אלא היא גם מעלה כי אם היה זוכר פגמיו לא היה מצליח להתרומם בעבודת השם וכן התורה נעשית חביבה על לומדיה כשעת נתינתה וכן לא יקופח שכר הלומד ומשכח ולעתידי מזכירים לו כל מה שלמד ושכח! ובנוסף מסבירים לו מה שלא הבין! כי עיקר התורה היא לנשמות ובעוה"ב יזכו להבינה!.

כז. אע"פ שצריך להיות זריז בעבודת השם להספיק לעשות הרבה צריך גם לא להיות מבוהל ומבולבל אלא ללכת בהדרגה מעט מעט וירגיל עצמו לכסוף

ולהשתוקק להשם יתברך תמיד שזה לבד דבר גדול כי רחמנא לבא בעי (השם יתברך בעיקר רוצה את הלב).

כח. ראוי לאדם שיהיה בעולם הזה בכל המקומות הקדושים של התורה כדי שיתפאר בעולם הבא שהיה בכל הספרים הקדושים.

כט. על לימוד הפוסקים הזהיר רבנו מאוד יותר מכל הלימודים! והוא חיוב יום יומי ותיקון גדול! שעל ידו מתברר הטוב מהרע.

ל. כשאנו נצרך לנקביו ממש אין צריך להחמיר ולבטל תורה ותפילה מחמת חששות והאיסור הוא רק כשנצרך לנקביו ממש! ואם חושש במעיו בזמן התפילה לא ישגיח על זה כלל כי לא ניתנה תורה למלאכי השרת ורבנו בצעירותו גם טעה בזה.

לא. ראוי להזדרז להתפלל מוקדם בבוקר כי לפי גודל מעלת התפילה מי יודע אם יוכל אחר כך להתפלל כשדוחה תפילתו.

לב. צריך להרחיק החקירות (בעניני אמונה) ולהשליכם מלבו רק להאמין בהשם ובצדיקים האמיתים באמונה לבד וכשהולך בזה בתמימות זוכה לבוא לרצון חזק מאוד אליו יתברך ועל ידי האמונה גם כשיש לו יסורים יכול לנחם עצמו שהם לטובה וכפרה אך החקרן אין לו למי לפנות להחיות עצמו ובאמת קושיות וחקירות של המון העם הם שטות גדולה.

לג. אמר רבנו אצל העולם אמונה הוא דבר קטן ואצלי הוא דבר גדול.

לד. אמונה נחשבת כנתינת צדקה ועל ידה זוכה לבנים.

לה. קודם שיבוא משיח תהיה אפיקורסות גדולה בעולם! ונסיונות גדולים באמונה! ומי שיזכה לעמוד בנסיון וישאר קיים באמונתו יזכה לכל טוב המעותד ומאחר שכבר הודיעו הצדיקים שעיקר הנסיון יהיה באמונה יהיה קל יותר לאותם מעט כשרים שיחזקו עצמם באמונה.

לו. יבוא זמן שאיש כשר פשוט יהיה חידוש כמו הבעל שם טוב.

לז. כשנוסע להצדיק משליך מעליו משאוי גדול של אפיקורסות שבו.

לח. עכשיו נתפשט האפיקורסות! שהותרה הרצועה לדבר סרה נגד כל הצדיקים! ויראי השם! ובאמת הוא נגד השם יתברך בעצמו! רק מחמת שמתביישים לדבר נגדו יתברך פושטים לשונם כנגד הצדיקים.

לט. ראוי להרגיש בלבו צרת יחיד כל שכן צרת רבים כי אפשר שידע בברור כאב

הצרה אך לא ירגישה בלבנו.

מ. שוב מעורר רבנו מגודל האיסור ללמוד בספרי חקירות (בעניני אמונה) ואפילו בספרי חקירות של גדולי ישראל שדרכם להקשות קושיות גדולות והתרוץ חלוש מאוד ובאמת הקושיות שלהם אינם כלום רק צריך להאמין באמונה לבד ולהסתכל בספרי חז"ל ל זוהר כתבי האריז"ל וכיוצא שיש בהם חידושים נוראים המאירים עינים ומתוקים מדבש ואילו בספרי המחקרים מקשים על סדר הבריאה כגון מה זכה הכוכב להיות כוכב ומה חטאו השפלים שיהיו כך כגון בהמות והכל הבל ורעות רוח כי באמת כל העולם כולו הוא גלגל חוזר שנתהפכים ומתגלגלים כל הנבראים כולם מזה לזה כי למעלה בשורש הכל אחד ומאריך לבאר שענין זה מרומז בסוד הסביבון שמשחקים בחנוכה.

מא. לב נשבר ועצבות אינם ענין אחד כי עצבות השם שונא ולב נשבר יקר מאוד בעיניו יתברך רק שקשה להיות בלב נשבר כל היום מחמת שיכול ליפול מזה לעצבות לכן כל היום יהיה שמח ושעה אחת כשמתבודד עם קונו ישבר לבו לפניו יתברך.

מב. עצבות הוא כמתלונן וכועס עליו יתברך שאינו עושה רצונו ולב נשבר הוא כבן הקובל לפני אביו על שנתרחק ממנו.

מג. על ידי עצבות אדם יכול לשכוח אפילו את שמו (ומעלותיו) והכלל שאפילו אם הוא כמו שהוא צריך להיות בשמחה שאינו גוי וגם ע"י זה יכול להחיות בני אדם שדואגים ומיוסרים ואין להם בפני מי לספר מה שבלבם וכשבא בפנים שוחקות יכול להחיותם ממש וזה דבר גדול מאוד.

מד. שמו של האדם הוא דבר גדול מאוד וכל אדם כפי עניינו ומדרגתו כן יש לו צרף ורמז בשמו ורבנו היה בקי בענין זה היטב.

מה. סימן ללב נשבר כשבא אחר כך שמחה.

מו. כל אבר בקומת האדם בסדר עולה מרגליו לראשו גבוה יותר מהנמוך ממנו גם בפן הרוחני ויכול לפעול גבוה יותר ולכן המחשבה גבוהה מכולם וצריך לשומרה כי יכול להיות נעשה דבר ממשי על ידה.

מז. צריך זכיה שיזכה לישב דעתו כראוי שעה אחת ביום ולהתחרט על מה שצריכים להתחרט אך היום חולף ויש שאין מיישב דעתו אפילו פעם אחת כל ימי חייו ואם לפעמים יש לו איזה ישוב הדעת אינו מאריך זמן אצלו וגם אינו חזק ותקיף כראוי ומחמת כן אין מבינים שטות העולם הזה.

מח. כלל גדול בעבודת השם שלא יניח עצמו ליפול (לגמרי) מחמת שנפל בעבודת השם ואפילו נפל לאן שנפל רק יחזק עצמו ויתחיל כל פעם מחדש אפילו כמה וכמה פעמים כי בלי זה אי אפשר להיות איש כשר ולהתקרב להשם יתברך באמת ויחזק עצמו בזה כל כך אפילו אם נדמה לו שלא יזכה לעולם הבא וגם אם נראה לו שיהיה לו גיהנם ח"ו יהיה מרוצה לעשות ולחטוף כל מה שיוכל והשם הטוב בעיניו יעשה.

מט. הגמרא בכתובות אומרת שאם היו מייסרים את חנניה מישראל ועזריה כן היו עובדים עבודה זרה שיותר קל למות על קידוש השם מאשר להתייסר על שמו יתברך אך אעפ"כ אומר רבינו ראינו בדורות הקודמים שהיו כאלו קדושים שסבלו עינויים עבור קידוש השם אשרי להם.

נ. רבנו היה מגנה מאוד עניין הדוקטורים והרפואה והרוצה לחוס על חייו וחייתו ביתו שיתרחק מהם בתכלית הריחוק כי קרובים יותר למיתה מחיים ואפילו רופא גדול אינו יכול לכוון את הרפואה השייכת לחולה כפי מזגו וטבעו וכפי העת והזמן ובקל יוכל לקלקל הרבה והם כרוצחים והורגים נפשות בידים על כן ישליך יהבו על השם וישען על אלוהים (והרב לו"י בנדר זצ"ל אמר אי אפשר ליעץ לשני איך לעשות אך כפי קרובו לתפילה כן ריחוקו מרפואות כי ראינו כמה הנהגות בגדולי תלמידי רבינו שחלק נטלו תרופות וחלק כלל לא).

נא. א) העולם הזה מטעה אותנו לגמרי כנראה בחוש ברוב בני האדם שעובדים ימים ושנים וכשבאים לחשבון אין נשאר בידם כלום וגם מי שמשיג מעות לוקחים אותם בסוף מהמעות ואל יסתכל אם יהיה לו מעות או לא כי כך או כך יבלה ימיו בשוה. ב) לפי גדולת הבורא אין מי שיוכל להתפאר שיכול לעובדו כראוי אלא העיקר שיהיה רצונו חזק להתקרב אליו יתברך ואע"פ שכולם רוצים יש חילוקים רבים ברצון ובאמת העשייה היא רק בדרך כאילו מחמת גדולתו. ג) עוד אמר רבנו בלי חכמות (התחכמויות) בעבודת השם רק בפשיטות ותמימות (קיום מצוות כפשוטן) אך גם לא יהיה שוטה (טיפשות). ד) עוד אמר שצריך כל יום להתחיל מחדש ולא להיות זקן בדרכיו (דהיינו מורגל במעשיו לטוב ולרע). ה) ועוד אמר שלא להיות כמופקר בעיני העולם שעוזב הכל ועוסק רק בעבודת השם אע"פ שהמופקר האמיתי הוא מי שרודף אחרי הבלי עוה"ז כי יכול להיות איש כשר גם בלי הפקרות. ו) עוד אמר אל תטעו אחר העולם הזה כי לא היה אחד שהיה לו סוף טוב מהעולם הזה וגם מי שתפס בידו את כל העולם היה סופו רע ומר וצריך זכיה מן השמים לדעת מה לעשות כאן אפילו אומות העולם אך ישראל כבר יודעים ע"י התורה. ז) העולם אומרים שלא צריך לבקש אחר הטוב ביותר ואני אומר שכן

דהיינו לבקש את הצדיק הגדול במעלה שיעסוק בתיקונו. ח) אם יתבונן ויכוון עצמו בחוכמה אז באמת אין שום תאוה רק שצריך להתנהג בתאוות בקדושה ובכוח חוכמתו יוכל לעמוד כנגד כל התאוות. ט) מי שהרגיל עצמו בעולם הזה שיהיה כל רצונו להשם יתברך ולתורתו לא יהיה לו חילוק בין כאן לבין הקבר אך מי שהתרגל לעולם הזה שהוא רחב ידים יהיה צר לו בקבר.

נד. מכל דבר צועק כבוד השם ומרמז לאדם שיתקרב אליו יתברך אפילו מספורי הגוים וכן מה שלפעמים מתלהב בתפילתו להתפלל בחשק זהו גם כן אור השם הקורא אותו לעבודתו.

נג. מי שיש לו אמונה חייו חיים! כי גם כשיש לו יסורים מאמין שהכל לטובה ושהשם יטיב עימו להבא אך מי שאין לו אמונה חייו אינם חיים כי כשמתייסר אין לו במה לנחם עצמו.

נד. השם יתברך אינו עושה שני פעמים אותו דבר כי אפילו בגילגול אין חוזרת הנשמה כמו שהיתה אלא בבחינה אחרת.

נה. מה שיכולים לזכות בעולם הבא על ידי עבודת השם מוכרחים לקרותו טוב כי אי אפשר לקרותו אחרת אך באמת העולם הבא למעלה מהמושג טוב.

נו. לפעמים אדם רחוק מתאוה גדולה שחבירו שקוע בה ואעפ"כ יכול להיות שהוא גרוע מחבירו כי מחמת שהוא שקוע מאוד בתאוה אחרת אז אפילו התאוה הגדולה שחבירו שקוע בה נתבטלה אצלו ואע"פ שהתאוה שלו קטנה משל חבירו הוא גרוע יותר כי מאוד נשתקע בה.

נז. בבחרותו של רבנו היה לו פחד גדל מהמוות ואז היה דווקא מבקש מהשם שיזכה למות על קידוש שמו יתברך ומזה למדנו שבדבר שמתגבר על האדם והוא שקוע בו אותו דווקא צריך לשבר בשביל השם יתברך כי זה עיקר עבודתו.

נח. כשמאיר לאדם לחדש דבר בתורה צריך לחזור הרבה במחשבתו על אותו הענין שרוצה לחדש בו ולרדוף אחר החידוש שזרח ופרח ממחשבתו להשיגו שלא יברח לגמרי עד שיאירו לו החידוש מן השמים.

נט. טוב לחינוך הילדים שלא להידבק ולהשתעשע בהם יותר מדאי.

ס. כל העוסק בבנין מתמסכן! ומתמסכן הוא לשון עניות ולשון סכנה ולכן העוסקים בבניה אינם יוצאים נקיים ובענין אחר שאומרים שהעולם הולך ומשתכלל מחמת שהולך ומחכים זה אינו נכון כי באמת דורות הקודמים היו חכמים יותר וגילו את עיקר החוכמה והדורות האחרונים באו אל המוכן ומוסיפים מעט ומחכימים הרבה

ולפעמים טועים ומוסיפים יותר ובאים לידי נזק.

סא. יש באדם תשובה בכוח שעדין לא יצאה אל הפועל ובכדי להוציאה אזי משיג דבר למעלה ממדרגתו שאינו ראוי לו ואז בהכרח פוגם שם והכל בכדי שיבין שאין זו מדרגתו (כך מסובבים מהשמים) וכשמבין ושב ממילא יוצאת תשובתו שבכוח אל הפועל.

סב. דע כי יכולים לפעול על ידי המחשבה מה שחושבים ובתנאי שכל מחשבתו דבוקה בדבר מסוים עד לפרטים הקטנים בלי בילבול ונטיה למחשבה אחרת אזי בהכרח שיהיה כמו שחושב אבל כשחושב בצורה כללית (שטחית) זה בחינת גולמי כלים (דבר שאינו שלם וגמור) ומועיל הדבר גם ללימוד תורה שאם יהיה תקיף במחשבתו באיזה אופן ילמד ובכמה זמן וכמה יספיק ודאי שכך יהיה וסמך לזה ממאמר חז"ל מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה.

סג. בכל מדינה יש חשיבות לדברים מסוימים וכל דבר המתחיל לנהוג באותה מדינה אזי מתקיים בטוב וברע והרוצה לעסוק בדבר החשוב במדינתו יכול להצליח אף אם הוא שקר כגון צדיקים הנקראים בעלי שמות (מה שנקרא בימינו כבות) שחשובים במדינתנו ואף שאינו יודע כלום הצלחתו תלויה כפי איך שהוא מתעורר וחפץ בדבר וממילא כיוון שהדבר גם חשוב באותו מקום יתחילו להאמין הנשים ואחר כך גם אלו שלא היו מאמינים מתחילה ועל ידי זה בעצמו נעשים לפעמים מופתים השם יתברך יגלה האמת במהרה בימינו אמן.

סד. לפעמים אדם עושה דבר אחד שעל ידו זוכה לגדולה ויש שעושה הרבה דברים טובים ואעפ"כ נגזר שלא תהיה לו גדולה ובאמת אין אנו מבינים דרכי השם.

סה. ע"י שמחה ניצול ממיתת בניו.

סו. צריך להכריח עצמו מאוד להכניס כל כוחו בתפילה אך שמקשר מחשבתו לדבריו דהיינו שמקשיב ומטה אוזנו לדיבורו אזי הכוחות נמשכים ממילא לתוך דיבורי התפילה גם בלי להכריח עצמו לזה.

סז. מי שאינו שומע ומציית לדברי החכמים האמיתיים יכול להשתגע.

סח. מי שירגיל עצמו כל יום לפחות שעה אחת לישב דעתו מה הוא עושה בעולם ויתבודד עם קונו שירחמו ויקרבו לעבודתו בוודאי יזכה להתקרב אליו יתברך באמת ודוד המלך יסד מזה ספר תהילים.

סט. אע"פ שנדמה לאדם שאין השם יתברך רוצה לקרבו מחמת שקילקל ועדיין מקלקל הרבה צריך לחזק עצמו ביותר לפרוש כפיו לפניו יתברך ולנצחו בדברים

שירחמו ויקרבו ויש לו יתברך שמחה מזה.

ע. כשיהודי רוצה לדבר עם השם יתברך שיקרבו לעבודתו אז השם יתברך משליך כל עסקיו וגזרותיו ופונה רק לזה האיש וממילא מתבטלים גזרות שחשב לגזור בעולם ח"ו.

עא. אמר רבנו שרק הוא מבין את פשט דברי הזוהר שעל פגם הברית לא מועיל תשובה ובוודאי שעל הכל מועיל תשובה! ואפילו פשע הרבה בזה עיקר התשובה שלא יעשה עוד מכאן ולהבא רק שמוכרח שיעבור באותם ענינים להתנסות שם וכשמסבר תאוותו זהו עיקר התשובה.

עב. אין להשגיח כלל על הביטולים הבאים בתפילה רק יעשה את שלו להמשיך כסדר בתפילתו ויש בזה טובה גדולה כי מחמת המחשבות הזרות שלו אין החיצונים מסתכלים על תפילתו ואין הקטרוג גדול כל כך (כי נראת בעיניהם תפילתו פגומה וחסרת חשיבות לפני השם יתברך) וע"י זה יכולה תפילתו לעלות כי בוחן לבות וכליות יודע פנימיות כוונתו ומקבל תפילתו באהבה אע"פ שמלובשת במחשבות זרות!.

עג. יש צדיקים שמגלים תכף מה שהם רואים ואינם יכולים להחזיק אצלם ויש צדיקים גדולים יותר שרואים ומחזיקים אצלם מה שרואים.

עד. עצה גדולה לכל הדברים שבקדושה שבתחילה יעשה עצמו כאילו הוא להוט אחר אותו דבר ואחר כך יזכה לזה באמת כגון כשאין שמחה בלבו אם יעשה עצמו שמח יזכה באמת לשמחה.

עה. צריך להכריח עצמו להתפלל בכוונה לקשר מחשבתו לדיבור ולהטות אוזנו לדיבורי תפילתו וזה עיקר הכוונה! וצווה רבנו לא להתפלל עם כוונות האר"י אלא כפשוטו להכניס כל כוחו באותיות התפילה ואל יפול לבו בראותו שזכה מעט לכוון ופתאום נפסק כי אי אפשר לכוון בכל התפילה כראוי ולכל אחד יש חלק בכוונת התפילה כפי בחינתו ואפילו אם אינו יכול להתפלל כלל יכריח עצמו לדבר דיבורי התפילה בפשיטות כתינוק בבית ספר כי מעלת התפילה גבוהה מאוד אפילו מלימוד תורה! וירגיל עצמו להתפלל בניגון של שמחה וכן ידבר בתפילתו דיבור של אמת כפי מדרגתו.

עו. דרך ועצה טובה בלימוד ללמוד במהירות בלי לדקדק הרבה בלימודו ובלי לבלבל דעתו מענין לענין רק להבין הדבר במקומו וגם כשלא מבין דבר לא יעמוד עליו הרבה אלא ימשיך ועל פי רוב יבין אחר כך מה שלא הבין בתחילה כי אין צריכים בלימוד אלא רק האמירה לבד כסדר וממילא יבין וכן לא יתעקש תכף

להבין מפני שיקשה לו הרבה ולבסוף לא יבין כלל אלא יכניס מוחו בלימוד ויאמר כסדר וממילא יבין וגם אם ישארו דברים שלא יבין מה בכך? כי מעלת ריבוי הלימוד עולה על הכל! כי זוכה לעבור כמה פעמים על אלו הספרים לגומרם פעם אחר פעם וממילא יבין בפעם השניה והשלישית מה שלא הבין בתחילה יותר מאשר אם היה לומד בדיקדוק גדול וגם כמה בני אדם פסקו מלימודם לגמרי מחמת ריבוי הדיקדוקים וכן לא יחזור תכף על לימודו אלא ילמד הספר מתחילה ועד סוף ורק אחר כך יחזור שוב מתחילה ועד סוף ובדרך הזו התורה תתקיים בידו ויזכה ללמוד הרבה גמרא פוסקים תנ"ך זוהר מדרשים וכל שאר הספרים וחוזן מזה יעשה לו שיעור יומי בקצת עיון ואל יהיה נבהל מזה שצריכים להספיק הרבה כי גם אם לא זוכה ללמוד כלל אפשר להיות איש כשר ואפילו צדיק אלא שבשביל להיות בעל השגה צריך להיות גם למדן.

עז. כל העולם מלא מחלוקות הן בין האומות הן בכל עיר וכן בפרטיות מושפעים ממחלוקות אלו שבין האומות שכוח מחלוקתם נשפע ביחידיים בכל בית בין אדם לשכניו ובין איש לאישתו ומשפחתו ואינם שמים לב לתכלית החיים כי בכל יום האדם מת מחמת שהיום שעבר לא יחזור וכן כפשוטו מתקרב האדם ליום המיתה וגם שכבר רוצה לשבת לבדו באיזה יער יוכל להשתגע כי בהכרח שיהיה על האדם מחלוקות מחמת התהפכות הדעות שבו הנובעים מהיתגרות האומות הנכללים בו.

עה. בכל אדם יש יושר רק שאצל כל אדם הישרות מתחילה בשלב אחר יש אדם שנוהג בישרות מההתחלה יש שמתחיל אצלו הישרות רק אחר שכבר עשה עוולה ויש ישרות אפילו אצל הגרועים ביותר רק שמתעורר אצלם הישרות אחר כמה וכמה עוולות שעשו.

עט. מה שכשאדם נכנס בעבודת השם ומתקרב לצדיק האמת באים עליו הירחורים ובלבולים גדולים זה כמו למשל כלי עם מים הנראים צלולים אך כשמרתיחים אותם על האש עולה כל הפסולת למעלה וכשאוספים ומנקים הפסולת רק אז באמת המים נקיים וזכים כך בתחילה האדם מעורב טוב ורע ולא ניכר הפסולת שבו עד שנכנס בעבודת השם ומתקרב לצדיק האמת ואז מתחיל להזדכך ולהתברר באמת.

פ. בני אדם כוחם גדול יותר מהיצר הרע להרחיק ולהסית אדם מעבודת הבורא ומצדיקי אמת.

פא. ממשיך רבנו לבאר שבני אדם הם מונעים גדולים מאוד כי אם האדם היה לבדו בוודאי היה מטה עצמו לדרך האמת ואף אם היה חוטא היה מתחרט והיה נשאר

אצל האמת אך כשיש בני אדם סביבו בכוחם לבלבלו הן בהתחכמות והן בליצנות על דברים שבקדושה.

פב. אמר רבנו כשהחולקים עלי הם צדיקים בזאת ידעתי כי חפצת בי.

פג. על פי רוב האדם מפחד מדברים שבאמת אינם יכולים להזיק לו כלל ובאמת עיקר הפחד הכללי של האדם נובע מפחד מדבר אחר שיש אצלו ואם יישב דעתו היטב יוכל לסלק בקלות את אותו פחד שטותי שהוא שורש כל הפחדים וכן לעניין התאוות יש תאוה שורשית אצלו שאם יישב דעתו בקלות יוכל לסלקה וממילא גם את כל התאוות.

פד. בעולם הזה יכול לעקוץ את האדם פרעוש ולא ירגיש מחמת הטרדות שביום יום אך בקבר אין לאדם שום טירדה ושומע אפילו את הילוך התולעים שבאים אליו ומרגיש כל נשיכה שלהם וצערו קשה ר"ל.

פה. כשרואה אדם שמסבבים לפניו נסיעה אין לו להתעקש להימנע ממנה! כי אולי יהיה מוכרח שיגיע לשם בשלשלאות כי בכל מקום שאדם נוסע אפילו הפשוט שבישראל הוא מתקן שם איזה דבר כי בוודאי עושה שם איזה דבר שבקדושה כגון שמתפלל או מברך על מאכל רק שיזהר להישמר מעברה.

פו. בשיחה זו רבנו נותן קצת רמזים (סתומים) על כל מיני הנהגות ועניינים שנהוג לעשות בשמחת חתן וכלה (והמכוון) להראות שיש דברים עליונים במנהגי ישראל הנראים בעינינו כפשוטים.

פז. לפי הימים הנוראים ראוי האדם לאתרוג נאה ומי שבוכה ביותר ראוי לאתרוג נאה ביותר כי ישראל בימים הנוראים הם בבחינת נער והאתרוג הוא בחינת אשה והעולם נוהגים לומר שכל נער יש לו אשה נאה וממשיך רבנו לבאר ולתת רמזים לעניינים אלו.

פח. רבנו נותן רמזים על הנוהגים להפוך את השלחן בשבת הגדול (שלפני פסח) כי עד פסח הדיבור בגלות ובפסח יוצא מהגלות וכן גם לגבי שלחן נאמר לשון דיבור ולכן בשבת הגדול לפני פסח הופכים השלחן לרמז שהשלחן היינו הדיבור בגלות עד פסח.

פט. בכל עברה שאדם עובר אזי גוררת אחריה עברות השייכים לה וכך נעשים חבילות חבילות של עברות השם יצילנו ומכל חבילה נבראים כת מחבלים שצועקים לו תן לנו חיים ומזונות כי הוא הבעל של העברה כפשוטו ומחויב לפרנסה ולכן תיקונו שילמד ויקיים את השלוש עשרה מידות של רחמים (כמובא בספר תומר

דבורה) דהיינו שיתנהג ברחמנות וירבה חסד וע"י זה נכנעים ועוברים המחבלים ממנו בבחינת מעביר ראשון ראשון שהקב"ה סולח ומעביר עברה ראשונה שבכל חבילה וחבילה ומכיון שצריכים לקבל חיות ממקום כלשהו אזי נותן להם חיות מהראשון לכל הראשונים שהוא מלכות אדום שכתוב בעשו הרשע שממנו מלכות אדום ויצא הראשון אדמוני שמחמת שאנו נתונים תחת גלותם ומשעבדים בנו בעול מיסים וארנוניות לכן אנו נכשלים בעוונות ולכן נמשך למחבלים חיות מהם בבחינת תנה עוון על עוונם ועוד מכיוון שאנו בעוני רוחני וגשמי מחמת הגלות אין בנו מידת הרחמנות כראוי ועל כן צריכים להתחנן ולבקש מהשם יתברך שיעזור הוא השלוש עשרה מידות של רחמים עלינו בבחינת אל תזכור לנו עוונות ראשונים (שבכל חבילה) מהר יקדמונו רחמך (ושיעזור בעצמו רחמיו עלינו) כי דלוננו מאוד שמחמת עניותנו אין אנו מסוגלים להתנהג ברחמנות.

צ. קודם השנה האדם רואה כל הנשמות שמשורשו וקרובי שנפטרו כמו שרואה קודם פטירתו מחמת שהשנה היא אחד משישים במיתה אך יש חילוק בין בני אדם גם אחר הפטירה שאדם גדול רואה ממש וסתם בני אדם רואים בהעברה מהירה מעין התנוצצות ולכן קודם השנה רואים רק אחד משישים מההתנוצצות הזו ולכן אין מרגישים זאת כלל.

צא. יש סגולה להתמיד בלימוד התורה ע"י שיזוהר לא לדבר על אף יהודי כי כל אחד מישראל יש לו אות בתורה כי שישים רבוא נשמות ישראל מכוונות כנגד שישים רבוא אותיות התורה וכשאדם רואה חסרון באחד מישראל אז נחסרת אצלו האהבה לאותה האות בתורה המכוונת כנגד אותו אחד אך כשזוהר מלדבר על שום אחד מישראל אזי בוודאי יאהב את התורה מאוד ויתמיד בלימודו מגודל האהבתה.

צב. כשיורדת נשמה לעולם אז מחמתה מתגלה ומתעלה הפעולה השייכת לה כגון נשמה של חכם אזי מתחילה להתגלות חוכמה בעולם ואם נשמה של מלכות אזי מתעלים תכסיסי מלחמה ועיסקי מלכות ומביא עוד ענין לגבי ימי חייו של אדם שמתחלקים לשלושה חלקים שלישי ימי עליה שבהם כוחותיו מתעצמים שלישי ימי עמידה שכוחותיו במילואם ושלישי ימי ירידה בבחינת הלבנה שבתחילה מתמלאת עד שהיא כנגד השמש בבחינת עמידה ואחר כך בסוף נקטנת.

צג. יש אור (דהיינו דעת והשגה אלוקית) שאין אדם פשוט יכול להשיגו מחמת גודל האור ומקצת האור אי אפשר לקבל כי אם כולו כי הוא אור אחד שלם ופשוט וצריך לזה חכם גדול כגון המשיח שידע לחלק האור הגדול לחלקים ועינינו כדי שיוכלו הקטנים במעלה לקבלו מעט מעט (מרמזו בזה על רבנו הקדוש ותורתו

שכולה השגות אלוקות שבנויה ומתחלקת בצורה יחודית).

צד. כשיש שלום בעיר זה מחמת שאין שם בר דעת כי אם אין דעת הבדלה מנין? כי כשיש בר דעת אזי חלק חולקים עליו וחלק נוטים אליו.

צה. דע שהשם שנותנים לאדם הוא כפי פעולתו שיש לו לעשות בעולם ולפעמים משיג האדם פעולתו בחצי ימיו ולכן צריך לקרוא לו שם אחר כמו שמוסיפים לחולה שם כי שמא השלים פעולתו לפי שמו וראוי להיפטר וכן אחר פטירת האדם השם שנקרא בחייו הוא הלבוש שלו.

צו. ראוי להרגיל עצמו בעוה"ז להיות מופרש מתאוות בכדי להכין עצמו לעולם הבא ששם אין אכילה ותשמיש ושאר תאוות בהמיות של העוה"ז כמו החולה שמואס באכילה ותשמיש כיוון שקרוב קצת למיתה ואם אדם יתבונן בתענוגי עוה"ב ושעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות לא יוכל לסבול כלל תענוגי עוה"ז וממשיך רבנו לבאר עניין הש"י עולמות שהצדיק בונה אותם ע"י המחלוקת שחולקים עליו ושהצדיק דן לכף זכות את החולקים עליו שכוונתם לשם שמים כיוון שאין העולם באמת יכולים להשיג אורו הגדול של הצדיק ובאמת גם ע"י מחלוקתם משתיקים הדינים והקטרוגים שיש על הצדיק משאר בעלי דינים וע"י זה גם מזכה את הצדיק לעלות מדרגא לדרגא ע"י שחולק עליו ומבוזהו.

צז. שמיעת או אמירת בשורות טובות מעורר לאמירת תהילים.

צח. עצם אמירת תהילים היא מעלה גדולה כי דוד המלך אמרם ברוח קודשו והרוח הקודש מונח בתוך התבות וכשיהודי אומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקודש עד שנחשב לו כאילו דוד המלך אמרם וכן אמירת תהילים מסוגל לרפאות את החולה ולהכניס בו ביטחון שיבטח עצמו רק בהשם יתברך שיושיעו בכוח התהילים.

צט. כשאדם מדבר עם חברו ביראת שמים אזי דיבורו מאיר באור ישר לחברו וחוזר האור אליו ומאיר לו הדיבור וזהו הנקרא אור חוזר (כדוגמת כדור שזורקים לקיר וחוזר למי שזרקו) ואפילו אם אין חברו מבין מחמת קוצר הבנתו יוכל לקבל בחזרה אור חוזר ולהתעורר מדיבוריו שלו בעצמו מה שלא יכל להשיג אם היה מדבר לעצמו.

ק. אחת משיטות היצר (בפרט בדורנו) להסיח דעתו של האדם ע"י טירדת מלבושיו ובגדיו אך מי שלבו חזק בהשם אינו משגיח ומתבלבל גם מזה ועושה את שלו בעבודת השם.

קא. אין צריך להתחכם בעבודת השם רק לנהוג בפשיטות תמימות ואמונה והפשיטות גבוה מהכל! כי השם פשוט בתכלית הפשיטות.

קב. המחקרים (כופרים או שאינם מאמינים בהשגחה פרטית) גם בעולם הזה חייהם אינם חיים כי כשלא הולך להם כרצונם תולים הדבר בטבע ואין להם למי לפנות ובמה להחיות עצמם אבל המאמין חיי טובים כי אפילו כשעובר עליו יסורים יכול להחיות עצמו בהשם יתברך שוודאי הכל לטובה מאיתו יתברך לכפר עוונותיו וכל הדאגות והיסורים שיש לאדם הלא מאמין מקצרים ימיו מה שאין כן באדם המאמין אדרבה הם מוסיפים לו חיים ואפילו שמתסר מחמת יראת העונש זה בבחינת יראת השם תוסיף ימים ועוד שתשובתו קלה יותר כי מחמת שמאמין אזי גם בשעת עברה היה מעורב ביגון מחמת שידע שיענש על כך רק שלא יכל להתגבר על תאוותו ומחמת כן אין צריך לסבול יסורי תשובה כל כך (כי צריך תשובת המשקל שכפי התענוג שהיה לו בעברה כך צריך להתסר) כי לא התענג כל כך בשעת העברה אך המחקרים תשובתם כבדה יותר כי לא היו להם יסורים בשעת העברה.

קג. עדיף להיות פתי שמאמין לכל דבר אפילו לשטויות ושקרים כדי שיאמין גם ב"אמת" מלהיות חכם (חכמולוג בלשוננו) שאינו מאמין בשטויות ושקרים וממילא הכל נעשה ליצנות אצלו וכופר גם ב"אמת".

קד. אם פגע בך מנוול זה מושכהו לבית המדרש ומסביר רבנו פגיעה לשון תפילה כידוע היינו שלפעמים היצר מטעה אותך ומתפלל מתוכך ואתה כבינת כנסת בשבילו אזי מושכהו לבית המדרש כי טוב יותר שתהיה נעשה כבינת המדרש בשבילו שלימוד תורה טוב יותר לבטלו (שבתפילה לפעמים יוכל לבקש דבר שהוא עצת היצר אך בלימוד התורה ניתן להבחין יותר בדבר שהוא עצת היצר שמתלבש במצוות).

קה. אפילו כשהצדיק חולק ומדבר עליו צריך שיהיה לו כוח להחזיק מעמד.

קז. יש שני סוגי אמונה האחת שאדם מאמין בהשם מחמת מופת או חוכמות התורה הגם שזה טוב עיקר השלמות היא להאמין בהשם גם בלא אות ומופת ומאידיך יש חכמים בחוכמת התורה ואין להם אמונה בהשם היינו שדעתם פגומה ומקולקלת ומוחם מלא בכפירות ומאלו צריך להתרחק אפילו משכונתם כי הבל פיהם מזיק לאדם כשר שיפול לתאוות ניאוף מחמת שהם עצמם נואפים כי חוכמה אמיתית היא עם אמונה ונקראת ראייה כמו שכתוב ולבי ראה חוכמה שעל ידה ניצולין מהם כי אלו החכמים בלי אמונה נקראים בעלי ראתן ההפך מחכמה

אמיתית ועל כן הם נואפים כי הרי דרשו חז"ל ולא תתורו אחרי לבבכם זהו מינות (כפירה) ואחרי עיניכם זהו ניאוף נמצא שזה תלוי בזה.

קז. אסתר בינונית היתה לא ארוכה ולא קצרה (שיחה זו סתומה ואין לנו אלא דרוש וקבל שכר).

קח. לימוד הזוהר הקדוש מסוגל מאוד! ומכניס חשק לכל מיני לימודים של התורה הקדושה! ולשון הזוהר מעורר מאוד לעבודת השם!.

קט. רשב"י קידש את לשון התרגום כל כך שאפילו שאר דברים (שבתורה) הנכתבים בארמית בכוחם לעורר להשם יתברך.

קי. השינה מועילה להפריד מהמוח בילבולי אמונה.

קיב. אין ממש בעבודת השם של אדם שלא מקורב לצדיק אמיתי וכל עבודתו כקוף אחרי בן אדם (שחסר במדת האמת ומחקה אחרים).

קיג. יש עברה שעונשה שיהיה בעל חוב תמיד ושום דבר לא יועיל לו חוץ מאשר שיעשה תשובה בכלליות ויתחנן להשם יתברך שיצילו מאותה עברה שעושה אותו בעל חוב והזמן הטוב לשוב ולבקש מהשם יתברך זה כשהוא במוחין דגדלות.

קיג. העולם אומרים מי שהקב"ה רוצה לעשותו נער אזיי לוקח אשתו ממנו כי אשה כשרה שמתה ח"ו זה בבחינת נפלה עטרת ראשנו ראשי תבות נער.

קיד. עכשיו קל יותר לעמוד בנסיון (של התאוה הידועה) כי עיקר שבירת הקליפה שברו הצדיקים הראשונים וכל הצדיקים שבכל דור סללו דרך קלה יותר לדור הבא.

קטז. עיקר הנסיון של כל אדם בעולם הזה הוא בתאוות ניאוף.

קטז. לאומות העולם יש הנהגות של נימוס מצד מה שהשכל הישר מחייב אבל ישראל עם קדוש אפילו המצוות שהם מצד השכל והיושר אינם עושים אותם מחמת ההגיון והדרך ארץ שבהם אלא רק מחמת ציווי המלך ברוך הוא שציווה בתורתו לעשות כך.

קיז. צריך לצעוק ולשאת לכו להשם יתברך כאילו הוא באמצע הים תלוי על חוט השערה ורוח סערה סוערת עד לב השמים עד שאין פנאי אפילו לצעוק אבל בוודאי באמת אין לו עצה ומנוס כי אם לצעוק ולשאת עיניו ולבו אליו יתברך וכך צריכים להתבודד בכל עת! כי האדם בסכנה גדולה בעולם הזה! כפי שיודע כל אחד בנפשו.

קיא. על השם יתברך יש קושיות רבות אך בוודאי צדיק השם בכל דרכיו כי אין שכל אנושי יכול להבין דרכיו ואין להרהר אחריו.

קיט. מעלה גדולה להיות מרוצה שחברו יהיה איש כשר וצדיק אע"פ שהוא בעצמו לא יהיה כי זה עיקר האהבה והרחמנות שצריכין לרחם על ישראל כי יש כאלו שנפלו והם מתגרים ומחלישים דעתם של בני הנעורים הנכנסים בעבודת השם שאין ממש בעבודתם ואומרים להם שגם הם יפלו והכל מחמת קנאה בכדי שגם הם יהיו כמותם.

קכ. אע"פ שאין זוכים לשום קדושה אלא רק מיחלים להשם אעפ"כ חיזקו ואימצו עצמכם בכוח היחול הזה שלא ליפול משום דבר בעולם יהיה איך שיהיה כי אין רעה גדולה מנפילה (היינו יאוש) וביותר צריך לחזק את חברו שלא יפול בדעתו אע"פ שהוא עצמו בירידה כי את חברו קל יותר לחזק מאשר את עצמו כי אין חבוש מתיר עצמו.

קכא. צריכים להכריח עצמנו להתפלל בכל כוחנו ואע"פ שנראה שמתפללים כוונה אך באמת עדיין אין אנו מכניסים כל כוחנו בתפילה.

קכב. לענין הנהגת הבית בפרנסה שעל פי רוב חסר לאדם הרבה צריך שידע להסתפק במועט ולהנהיג ביתו כפי השעה וצריכים להמתין לישועת השם לבלתי לדחוק השעה למלאות החסרון תכף ומיד וטוב לסבול דוחק אפילו במזונות כל שכן במלבושים ודירות ולהיות בעל חוב לעצמו ולבני ביתו מאשר להיות בעל חוב לאחרים.

קכג. יקר בעיני השם יתברך התקרבות של אדם לעבודתו יתברך לפי שעה (זמני) אע"פ שאחר כך מתרחק ונעשה עמו מה שנעשה ח"ו.

קכד. רבנו ז"ל לא היה אומר מוסר כדרך המוכיחים אך כל דבריו ושיחותיו היו רק בעבודת השם וכל דבריו כגחלי אש וכל אחד מהשומעים היה נמשך להשם יתברך בהתלהבות על ידי דבריו עד כדי ביטול הבחירה וגם עכשיו כל מי שיעסוק בספריו באמת ובתמימות ודאי יתלהב לבו להשם יתברך.

קכה. לפי הימים הנוראים ראוי שיהיה לנו אתרוג נאה ואין אנו יודעים כלל גודל יקרת מעלת מצוות אתרוג וישראל קדושים קשה להטעותם ובוודאי חכמים הם שמפזרים ממון הרבה עבור מצווה זו ולא לחינם.

קכו. קודם שיבוא משיח כמה צדיקים יצעקו בקול גדול על אמונה עד שיהיה ניחר גרונם ולא יועיל ומה שכתוב כל הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו

הוא כפשוטו ובוודאי הצדיקים שישארו אז ויתחזקו באמונתם יהיו ראויים לומר לפניהם יותר מזה ויהיו כמה מנהיגי שקר ולא ימצא ביחד אנשים כשרים כראוי כי אם מפוזרים.

קכו. חלישות הלב שיש למתפללים בחודש אלול מחמת שמתאחרים בבית המדרש יותר מרגילותם וניגון תיקוני הזוהר שקוראים אז מכל זה נעשים דברים עליונים ותיקונים גדולים.

קכח. הפליג רבנו במעלת וקדושת תיקוני הזוהר ואמר שכלולים בהם כל החוכמות שבעולם.

קכט. עיקר התגברות תאוות משגל הוא מחמת עצבות לכן יתגבר להיות אך שמח תמיד והוסיף רבנו לענין הבילבולים שיש לאדם בזאת התאוה שדייה לצרה בשעתה ולא יחשוב על העבר ולא על העתיד.

קל. יש צדיקים גדולים שאינם עושים מופתים והם הרבה יותר גדולים מצדיקים מפורסמים שעושים מופתים ובאמת כל כוחם לעשות מופתים נמשך מעבודת הצדיקים הגדולים שאינם בעלי מופתים.

קלא. אע"פ שיש בתורות רבנו (ליקוטי מוהר"ן) עמקות גדולה רזי רזין וסודי סודות אעפ"כ עיקר כוונתו שנשמע ונקבל דבריו הקדושים להוציא עצות ומוסר על פי פשוטן של דברים לכל אדם מן הגדול במעלה עד הקטן בתכלית דיוטא התחתונה כי תורתו היא כלליות גדול שכלולה מכל התורה ומכל בני האדם.

קלב. כשנפטר צדיק קשה (לצדיק אחר) לומר תורה כיוון שלכל צדיק יש חלק בתורה וכשנסתלק מהעולם מסתלק עם חלקו שבתורה ולכן קשה אז לומר תורה.

קלג. איסור גזלה וחמדה אפילו במחשבה הוא כל כך גדול עד שיכול למנוע מחברו להוליד בנים או להמית את בניו החיים מכח גולתו וחמדתו את ממונו אפילו במחשבה.

קלד. מכל מצווה נעשה נר שעל ידו יזכה האדם לחפש בגנוי המלך אוצרות שיוכל לחיות איתם חיי עולם הבא לנצח אך כל אחד כפי ערך מצוותיו ידלק נרו כמה זמן ויכלה ומה שמצא באותה שעה זה חלקו ובוודאי הוא זכיה גדולה ונפלאה אך הצדיק הגדול במעלה זוכה לחפש תמיד בגנוי המלך והנרות שלו אינם כבים לעולם ועד (ובפשטות כשמקורב לצדיק הגדול במעלה יזכה גם הוא בכוחו של הצדיק).

קלה. צריך להרגיל עצמו להתאנח על ריחוקו מהשם יתברך כי האנחה דקדושה יקרה מאוד שעל ידה נפסק מחבל הטומאה ונקשר בחבל הקדושה (ובהכרח

שיהיה מחובר לאחד מהם).

קלוז. כפי מה שמבטל מעצמו כל מידה ומידה רעה כן מאיר ומתגלה לו כבוד השם יתברך והדרך היא לבטל מידה אחת עד שתהיה כאין וכאפס ואז יעבור למידה הבאה שהרי כל מידה רעה עושה לאדם צל כנגד אורו יתברך ונעלם ממנו וכפי ביטול המידות כן מתבטל הצל.

קלוז. אדם שעבר עבירה יכול להפסיד עשירות מחמת כן אך אם קובע עיתים לתורה והספק יום יומי בלימודו יכול עדיין לזכות לעשירות כי עבירה מכבה מצווה - ואין עברה מכבה תורה (ראשי תבות מעות).

קלח. סיפורי מעשיות מצדיקים הוא דבר גדול ועיקר התעוררותו של רבנו לעבודת השם יתברך באמת היה על ידי סיפורי מעשיות על צדיקים כפי שהעיד על עצמו. קלט. כשיש לאדם לב להשם אין ראוי לו לומר שמקום פלוני לא טוב לפניו (לעבודת השם) כי אלוקותו יתברך בלבו.

קמ. הגמרא בסוטה אומרת שקטנות אמונה שיש בצדיקים יגרום שיתבזבז שולחנם לעתיד לבוא ודייק רבנו מלשון הגמרא קטנות אמונה שהיה בהם! היינו בהם בעצמם! שלא האמינו בעצמם שטוב השם לכל ושהם חשובים לפניו יתברך וכך כל אחד צריך להאמין בעצמו שגם הוא חביב לפניו יתברך ואין זה ענווה להיות במוחין דקטנות.

קמא. תיקון גדול ונורא למקרה לילה לומר את עשרת המזמורים שתיקן רבנו לאומרם כסדר שלהם בתהילים (תיקון הכללי) והם: טז. לב. מא. מב. נט. עז. צ. קה. קלוז. קנ. ומי שיוכל ללכת למקווה באותו יום ואחר כך יאמרם בוודאי מה טוב ואם יאמרם בכוונה בוודאי טוב יותר אך גם האמירה לבד מסוגלת מאוד ויאמרם בשם רבנו שיהיו שפתותיו דובכות בקבר (בהתקשרות) ואמר שאע"פ שזה דבר קל יהיה כבד לקיימו ולקח שני תלמידי לעדות שאחר הסתלקותו מי שיבוא לקברו ויאמרם שם ויתן פרוטה לצדקה אפילו אם גדלו עוונותיו מאוד אזי יתאמן להושיעו ולתקנו ואמר שהוא חזק מאוד בכל בדבריו אך ביזה ביותר.

קמב. האמונה תלויה בפיו לכן כשנופל לספקות באמונת הבורא יתברך יאמר בפיו "אני מאמין באמונה שלמה שהוא יחיד ראשון ואחרון" ובזה מגביר גבורות דקדושה להמתיק הספקות שהם גבורות דקליפה.

קמג. האוכל בתאוה כבהמה או שאוכל כראוי אך המאכל הוא מאכל בהמה על ידי זה בא לידי חולי הקדחת וברוחני נופל מן הדעת וכתוצאה מכך נופל לאהבות

ויראות נפולות.

קמד. כשהיה רבנו חולה והיה נוסע כל יום לטייל סמוך לעיר לצורך רפואתו מתאר רבי נתן איך שמעו התלמידים מרבנו כמה תורות וסיפורים נפלאים וכשעמדו בשדה להתפלל תאר להם רבנו איך כל העשבים שסביבם דוחקים עצמם להיכנס ולעלות בתוך תפילתם.

קמה. טוב שיכתוב לעצמו תפילות וכשעושים מהתורות תפילות מעלים בזה שעשועים גדולים להשם יתברך שמעולם לא עלו ורמוז רבנו לרבי נתן שתשוקתו שיעשה עבורו מתורתיו תפילות כי כן היה דרכו של רבנו לרמוז על דברים גדולים ולא לאומרם בפירוש מחמת קטרוג המלאכים.

קמו. על ידי צעקה שצועק בלבו להשם יתברך יכול לזכות לאמונה ולגדל את האמונה שבו עד שיסתלקו הקושיות והכפירות שבקרבו חוץ מזה שהצעקה עצמה מוכיחה על ניצוץ אמונה שנמצא בו.

קמו. אמר רבנו שיש בידו מעשיה שמלוכש בה כל שם השם במילוי מ"ב (שם השם ניתן לכתוב בכמה מילואים ומ"ב הוא אחד מהם).

קמח. בכל דיבור של המעשיות של רבנו יש כוונה גדולה מאוד.

קמט. רבי נתן מתאר את סדר ההשתלשלות איך סיפר רבנו הקדוש את המעשה הנורא של השבעה בעטלירס (שבעת הקבצנים).

קנ. אמר רבנו הקדוש אצל מי שאני מקבל ממון אני נותן לו בחזרה.

קנא. רבי נתן ממשיך לתאר את סדר השתלשלות המעשה של השבעה בעטלירס ומסכם שמכל שיחה מסיפורי העולם ביום יום ששוחחו עם רבנו נתגלגלו כל המעשיות הקדושות שסיפר להם והיו למעשיות שייכות לשיחה שלהם עמו וזו היתה מעין אתערותא דלתתא להמשיך השגת אלוקות ולהלבישה בתוך אותו המעשה וכן היה גם עם כמה תורות ועוד אמר רבנו שטוב יותר היה אם לא היה מגלה שום רמז במעשיות כי היו פועלים יותר תיקונים כשהיו נסתרים אך ההכרח היה לגלות קצת רמזים בשביל שידעו שיש בהם דברים נסתרים.

קנב. מי שהוא איטר יד סימן שהיה בעל מחלוקת בגילגולו הקודם (וכנראה רומז שעליו להזהר ביותר ממחלוקת).

קנג. בענין הנהגת הפשיטות שגם הצדיק מנהיג עצמו לפעמים כאיש פשוט לגמרי כמו שרבנו העיד על עצמו פעם אחת שמרגיש כעת כאיש פשוט לגמרי ושבאמת

אינו יודע כלום רק מחיה עצמו במה שזכה להיות בארץ ישראל ואז גילה את התורה הנוראה בסימן ע"ח בליקוטי תנינא שבזה מחיין את כל הפשוטים וכן את הלומדים בשעה שבטלים מהתורה (אע"פ שאמר במקום אחר שהאינו יודע שלו עמוק ונסתר וזה חידוש יותר מידעותיו ובאמת אין אנו יודעים מעניינו הקדוש).

קנד. העיד רבנו שעיקר מה שהגיע למדרגתו היה על ידי ענייני פשיטות היינו שהיה משיח הרבה בינו לבין קונו וקורא תהילים בפשיטות וכן שמע מעוד צדיקים גדולים שהגיעו למדרגתם ע"י שעסקו בעבודות פשוטות.

קנה. צריך להיזהר להיות בשמחה בהרבות בתענוגים לזמר זמירות ולהנהיג השולחן כל השבת בשמחה כי בשבת העיקר הוא השמחה.

קנו. מי שמתפלל על קבר אביו (או אמו) יכול להיות שאביו לא נמצא ולא שומע ולכן יבקש מהמתים ששוכנים סביב לקבר אביו שיודיעו לו שבנו (או בתו) בא אליו כי בוודאי לא כל המתים מסתלקים ממקום קבורתם אך מי שבא לקבר של הצדיק בוודאי הצדיק שומעו כי הצדיק בחייו ובפטירתו הוא כאדם היוצא מחדר לחדר הסמוך שכשחברו קוראו בוודאי שומעו וחוזר אליו לחדר הראשון ובוה רמו שמי שיבוא על קברו בוודאי ישמע ויעזור ויושיעו בכל מה שאפשר.

קנז. אחר שחלה רבנו בשחפת שהוא חולי הראה אמר כמה תורות שהזכיר בהם עניין הראה ואמר שכפי ריבוי התורות הללו היה ראוי להתרפאות אך מחמת חסרון אמונתנו לא הועיל לו.

קנח. אמר רבנו שהגיע למדרגה שיכול לדבר עם אנשים תוך כדי שהוא דבוק בהשם יתברך ועוסק בתורה ממש.

קנט. אמר רבנו בעת יגיעתי בעבודת השם לא עלה על דעתי שאזכה להשגה שאני יודע ממנה עכשיו אם כן גם עכשיו מי יודע מה עוד אפשר להשיג ואוכל לזכות בו אך זאת נחמתי שכל היום אני מבלה רק בתורה ותפילה.

קס. רבנו בצעירותו התענה כמה פעמים משבת לשבת ובאחת הפעמים באמצע השבוע ביום הרביעי יצא דם מפיו מעיניו מאוזניו ומחוטמו ואעפ"כ המשיך בתעניתו.

קסא. וכן באחת הפעמים שהתענה משבת לשבת הלך ביום שישי למרחץ והיה שם מקווה קר מאוד ועמד בתוכו שעתים רצופות מה שגם אדם בריא לא יכול לסבול זאת.

קסב. אע"פ שהיה לרבנו חדר מיוחד להתבודד בו על פי רוב היה הולך לשדות

וליערות והראה לרבי נתן בידו את כל השדות וההרים שסביב העיר שהסתובב והתבודד בכולם כמה פעמים ובכל יום ויום היה מתבודד הרבה ולפעמים כל היום כולו.

קסג. אמר רבנו אם זוכים לשמוע את קול שירת העשבים איך כל עשב ועשב אומר שירה להשם בלי פניה ומחשבה זרה ללא ציפיה לגמול כמה יפה ונאה כששומעים השירה שלהם וטוב לעבוד ביניהם את השם ועוד אמר יהיה זמן שיהיה קשה מאוד להתקרב אליי אך כעת אני בידכם שאם תרצו אוכל לעשות מכם צדיקים כמוני ממש.

קסד. גם סמוך להסתלקותו שהיה רבנו חלוש מאוד אשר היה חי בנס לא הניח דרכו בענין הנהגת ההתבודדות במסירות נפש.

קסה. אחד אמר לרבנו מי יוכל לזכות להגיע למדרגתך הרי יש לך נשמה גבוהה והקפיד עליו רבנו ואמר זהו חסרונכם שנדמה לכם שגדולת והשגת הצדיקים הוא רק מצד נשמתם הגבוהה אך לא כן כי כל אחד יכול לזכות להיות כמוני ממש שהעיקר תלוי ביגיעות ועבודות.

קסו. אמר רבנו העולם סוברים שזכיתי למדרגתי מחמת שאני נכדו של הבעל שם טוב ולא כן הוא אלא שרק עם דבר אחד הצלחתי. (בכוכבי אור מובא על שיחה זו שהתכוון רבנו לזה שאדם הראשון אכל מעץ הדעת אז טעמו כל הנשמות ונשמתו הקדושה לא טעמה כלל).

קסז. מה שאמרו חז"ל אנחה שוברת גופו של אדם סיפר רבנו שכך היה לו ממש שלא יכל להגביה ידיו כשנאנח בימי נעוריו בעת שיגע בעבודת השם (ונראה שרוצה שוב ללמדנו שהעיקר תלוי ביגיעות ועבודות).

קסח. רבי נחום מטשרנוביל זצ"ל ראה את רבנו בימי נעוריו ונבהל מעוצם היראה והבושה שהיתה על פניו ואמר שהנאמר למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ראו זאת בחוש על רבנו.

קסט. רבי נתן מתאר את סדר הקידוש של רבנו שמי שלא ראה זאת לא ראה טוב מעולם וכל אחד מהעומדים שם באותו מעמד היה מעיד שלא יהיה נראה כזאת עד ביאת משיח.

קע. אע"פ שראינו הרבה שהתיגעו מאוד בעבודת השם ומשום מה לא הגיעו למדרגת הצדיקים אמר רבנו מסתמא שלא התיגעו כראוי והכל לפי רוב המעשה.

קעא. סיפר רבי יודל זצ"ל מתלמידי רבנו שסיפר לו רבנו שקודם שהגיע לגיל

עשרים שיבר כל התאוות לגמרי ואמר שזה חידוש שאיש רך בשנים ישבור לגמרי כל התאוות ואמר שיודע שגם צדיקים גדולים לא יצאו מתאוותם לגמרי עד עת זקנתם.

קעב. רבנו נתן טליתו לאחד מתלמידיו במתנה וביקש ממנו לכבדה כי כמספר שערות הטלית כך שפך דמעות לדעת מעלתה.

קעג. נתגלגל הדבר ורבי שמעון השמש של רבנו נסע מעבר לגבול ושהה ברוסיה כשלוש שנים כשחזר אמר לו רבנו תדע שהחילוק בין מדרגתי עכשיו לבין מדרגתי מיום שיצאת ממני הוא כמו החילוק בין יום לידתי ליום שיצאת ממני ומי שיש לו מוח בקודקודו יכול להבין קצת מגדולת רבנו כי כשיצא רבי שמעון ממנו בתחילת המעשה היה זה אחר ביאתו של רבנו מארץ ישראל אשר זכה להשיג שם מה שזכה עד שהתבייש בתורתו והשגותיו שלפני נסיעתו לארץ ישראל אשר גם אז היתה השגתו גבוהה מאוד בלי שיעור.

קעד. בסוף ימיו של רבנו סיפר רבי שמעון שאמר לו רבנו כל מה שייגעתי וטרחתי ופעלתי בעבודת השם מעודי עד היום הזה אני יכול לפעול עתה ביום אחד ואחר איזה זמן אמר שיכול לפעול הכל בשעה אחת ואחר איזה זמן אמר שיכול לפעול הכל ברגע אחד ועוד אמר רבנו כשזוכים לדעת שלימה יכולים לעבוד את השם יתברך ברבע שעה מה שאדם אחר צריך להתייגע על זה שבעים שנה.

קעה. אמר רבנו איני יודע איך הצדיקים עושים פדיון (בזמנם היה רגילות ללכת לצדיק ולתת לו כסף שימתיק גזירה או צרה מנותן הפדיון או מאחד מקרוביו) כי צריכים להכיר את כל העשרים וארבע בתי דינים שבשמים ולדעת היכן הוא נידון כי בכל בית דין פועל פדיון כפי ענינו של אותו בית הדין ואמר רבנו שהוא מכיר את כל העשרים וארבע בתי דין ובקי בחוכמה גדולה זו ויודע לעשות עירעור מבית דין לבית דין עד שלפעמים בתוך כך האדם עושה מצווה ונמתק מעליו הדין וכל זה ידע עוד קודם שזכה לארץ ישראל.

קעז. קודם השגת ארץ ישראל אמר רבנו שאינו מצליח לישון כיוון שבאים לפניו כל שישים רבוא אותיות התורה.

קעז. חיזק רבנו לשמוח תמיד אפילו בעיסקי חול והעיקר בהשם יתברך ואם אין יודעים מגדולתו יתברך אמר רבנו ראוי לכם לסמוך עצמכם עלי כי אני יודע מגדולתו יתברך וראוי לכם לשמוח שזכיתם ברבי כמוני.

קעה. היום חולף ועובר מהר וצריך להספיק לעשות הרבה בזה העולם.

קעט. קודם פטירתו אמר שעומד במדרגה גבוהה כזו שאי אפשר להשיג יותר בשום אופן כל זמן שמלובש בגוף והתגעגע להפשיט גופו מעליו.

קפ. פעם סיפר רבנו לרבי נתן שהיום נראה לו מלאך חדש ויש תחתיו ממונים שמחפשים ומבקשים אחר אבדות בני אדם (היינו ניצוצות קדושים שנתפזרו מחמת עברות בני אדם) והצדיק בעצמו עוסק בזה ולפעמים מאבד בעצמו מחמת החיפוש אך אין הכוונה שחוטא אלא שפוגם פגם דק וכשעושה תשובה עי"ז חוזר ומוצא אבדות נוראות של אחרים ונעשה מזה שמחה ורעש גדול בשמים.

קפא. אמר רבנו אני יודע חוכמות כאלו שאם אגלה מעט מהם היו יכולים לחיות רק מעוצם התענוג והמתיקות שבשמיעתם בלי אכילה ושתיה אך איני יכול לגלותם.

קפב. אמר רבנו על אלו שחלקו עליו שבאמת הם לא חולקים עליו אלא על האיש שציירו לעצמם ובוודאי שעל אחד כזה צריך לחלוק רק שהחולקים בודים כזבים ושקרים שרבנו הוא אותו האיש.

קפג. חש רבנו במעיו ואמר שזה סימן שישלחו לו מעות ורמז מהכתוב "וצאצאי מעיך כמעותיו" וכך היה שהגיע אליו מעות מהדואר.

קפד. אמר רבנו כשאחד פושט ידו לידו (של רבנו) לשלום אז תכף יודע כל מה שעבר אותו האיש והיה נחשב אצלו לדבר פשוט ואמר שאין צריך השגה לזה אלא רק חכמה להבין מדבריו של האיש.

קפה. אמר רבנו שידע כל שורשי נשמות ישראל מהתורה שבכתב ומהתורה שבעל פה וידע לתת תיקונים לכל אחד כפי שורש נשמתו ולא נתן כוונות ויחודים אלא רק עובדות למעשה כל אחד כפי מה שצריך לתיקונו אך שני הנהגות כלליות הזהיר את כולם (ואת כלל ישראל) והם ללמוד פוסק (הלכה) ולהתבודד (שעה) עם קונו לבקשו שיקרבו לעבודתו יתברך ושניהם בכל יום ויום ואמר כל הנהגה שאני מצווה לעשות הוא סגולה ותיקון ומועיל על העבר העתיד אחר הסתלקות האדם לימות המשיח לתחית המתים ולעתיד לבוא וכל מה שציווה לעשות אפילו נראה שהיה דבר קל ופשוט היה כבר כבד לעשותו מחמת שהוא ז"ל ציווה לעשותו וגם עכשיו אפילו מי שידוע מגדולת רבנו מונח עליו כבודות ומניעות ללמוד ספריו הקדושים ועדיין אורו נסתר ונעלם.

קפו. אין רצוננו לספר מופתים מרבנו כי לא באלה תהילתו ומדבריו היה מובן שאסור במופתים על כן נראו ממנו מעט מופתים ועתידות אע"פ שבאמת ידע בברור כל העתידות.

קפז. מתואר בשיחה מופת מרבנו שריפא בפני הנוכחים אצלו בסעודה שלישית חולה שסבל מכאב גדול בידו ואחר כך שרבי נתן דיבר על כך עם רבנו הרגיש רבנו לא טוב ואמר שבכל פעם שעושה מופת סובל על כך יסורים ובכל פעם מבקש מהשם יתברך שישתכח הדבר.

קפח. סיפר רבנו כשבאים אליו להתפלל על חולה אזי מרגיש כל צערו של החולה ממש ואפילו יותר ממנו.

קפט. אמר רבנו שכל צערו ויסוריו וצער בניו ולבסוף גם מיתת בנו הקטן שלמה אפרים ז"ל הוא רק מחמת שעוסק לקרבנו להשם יתברך וזהו מדרכי השם שאי אפשר להבינם כי בוודאי שהשם יתברך חפץ בזה שיקרבנו ואף רבנו עצמו מוכרח לזה.

קצ. סיפר רבנו שהיה מתעסק בזה לצייר לעצמו איך שנפטר מהעולם ואיך יבכו עליו עד שהרגיש טעם מיתה ממש.

קצא. תיאר רבנו שלפניו מונח אוצר טוב ויקר מאוד (במובן הרוחני) אך לא יכול להשיגו כי לפניו הר מאש וההכרח לעבור דרכו בשביל להשיג האוצר ואחר כמה ימים צחק ואמר שכבר נודע לו איך.

קצב. אמר רבנו צריך להאמין שבוודאי נמצאים צדיקים גדולים במעלה מאוד בכל דור ודור כמו בדורות הראשונים.

קצג. באכילה יש כמה כוחות באדם כוח המקבל וכוח המעכב שלא יצא ממנו המאכל מיד החוצה וכוח המעכל וכוח המחלק לכל איברי הגוף וכוח הדוחה את הפסולת כך גם לעניין ממון צריך האדם שיהיה לו כוח המעכב שלא יפזר מעותיו מיד כשמשיגם וכן כוח המחלק שידע לחלק מעותיו למקומות הצריכים כגון שהמובחר ילך לצדקה.

קצד. למרות כל היסורים ובאמת שלא קל איתם אך מה שזוכים על ידם לאיזה בחינה של דבקות בהשם יתברך הם ככלום.

קצה. אמר רבנו מה שאני עוסק לקרב ולהכניס אתכם לעבודת השם זה דבר קטן לפני (ומאידך לקרב נפשות זו העבודה הגדולה ביותר שלנו) כי יש לי עבודה גדולה מזו והיא לתקן נשמות ערטילאין (ערומות) שאפילו בגוף אינם יכולות להיכנס וכן כל מיני סוגי גילגולים אשר לא נתגלו בספרי הקדמונים (שתיקונם קשה) והרחמנות גדולה עליהם מאוד.

קצו. שיבח רבנו את תורתו שגדולה מאוד וכולה רוח הקודש ויכולים לדעת ממנה

עתידות וכל שכן דברים שכבר קרו בעולם וכולה מוסר השכל ומוסר גדול ונורא מאוד ועל כן הזהיר לעשות מתורותיו תפילות ובוודאי תעורר ותשכר לבו מאוד.

קצו. כל איש אפילו פשוט מחויב להרגיש את החיסרון כשנסתלק צדיק מהעולם כמו שמרגיש צער בעת שנחסר לו בפרנסתו ובבריאותו כי אפילו כשנחסר ראש ושר מאומות העולם נעשים שינויים בשמים כל שכן ראש וגדול של עם ישראל.

קצח. אמר רבנו שרוצה לספר לנו מעשה (המלא בסודות) שסיפר נביא לפני בית ראשון וחוץ מאותו נביא לא ידעו שאר הנביאים את סודה ועתה נעשה מה שנעשה וצריכים לספרה כמו שראוי עתה ועל ידה יובן למה ישראל כעת ללא חשיבות בעולם ואמר שהיא גדולה יותר מהמעשה של הבעל תפילה ונתגלגל הדבר ולא זכינו לשומעה אשרי השומעה לעתיד לבוא.

קצט. אין מי שיכול להבין מאמר (תורה) בליקוטי מוהר"ן אלא כשיכול לומר אותה פנים ואחור (שבכדי להבין תחילת המאמר צריך להבין את סופו וכן להפך ובעיקר מכון על התורות הארוכות).

ר. כל תורת רבנו הם הקדמות (הקדמות ויסודות לכל התורה).

רא. כל מאמר של רבינו יכול ללכת עמה בכל התורה שבכתב ובעל פה.

רב. כל הנביאים התנבאו באספקלריא שאינה מאירה דהיינו בראיה מוגבלת אך משה הגדול שבנביאים התנבא באספקלריא מאירה דהיינו במראות ברורות ובלי הגבלה אותו דבר אומר רבנו יש צדיקים אמיתים שאומרים חידושי תורה ומכניסים אותם בפסוק או מאמר חז"ל ואינם מכוונים היטב רק בבחינת רמז וסמיכות בעלמא בבחינת אספקלריא שאינה מאירה אבל יש צדיקים נוראים שהם בבחינת משה שחידושי תורתם ברורים וזכים ומבוארים היטב בפסוק או במאמר חז"ל שמכניסים אותם בהם בבחינת אספקלריא מאירה (ורימז רבנו לחידושי תורתו).

רג. אמר רבנו שתורתו גבוהה מאוד ובפרט במקום שמשתמש בצירופי אותיות כגון ראשי או סופי תבות ורצה רבנו ללכת לבחינה גבוהה מצרופי אותיות אך יש לו נחת גם בבחינה זו שעל ידה מבאר דברים סתומים.

רד. בכל שיחה ודיבור של העולם יש תורה בהעלם ורק אנשים גדולים במעלה יכולים להבין זאת אך אמר רבנו שמי שבקי בספריו בתורותיו ושיחותיו הקדושות היטב היטב ויש לו קצת שכל אפילו אינו גדול במעלה יוכל למצוא בכל שיחות העולם רמזים בתורה הקדושה.

רה. אחז רבנו נייר שהיה כתוב בו חידושי תורתו ושרפו באש ואמר שיש כמה

עולמות שניזונים ומקבלים חיות מעשן תורתו ואמר שגם בזה יש ענין שזכו כמה תורות לרדת בכלל לתמונת אותיות להיות כתובים על נייר אע"פ שהעולם לא ישמעום כי אינם כדאים עדיין לשומעם.

רו. אפילו מי שאינו מבין תורתו רק שומע קול תורתו או נמצא אפילו במקום שאמרו שם תורתו זה טוב מאוד מאוד בלי שיעור (בפשטות התכוון רבנו למי ששמע את קולו ממש בשעה שאמר תורה אך ע"פ תורה קצב בליקוטי מוהר"ן משמע שאפשר להשיג בחינה זו גם אחר פטירת הצדיק כשמצייר דמות דיוקנו של הצדיק או לומד תורתו מאה ואחת פעמים וזה בנין אב לכל מקום שדיבר במעלת המתקרבים אליו שזה וודאי פועל גם אחר פטירתו).

ריז. לפעמים דברי רבנו פועלים אצל שומעם אחר תקופה ארוכה כמו תרופות מסוימות שצריכות לשהות באדם תקופה ורק אחר כך עושים פעולתם היינו שסוף כל סוף יעוררו דבריו ויועילו למי ששומעם.

רח. יש דיבורים מתורת רבנו שמגיעים לאדם ואין עושים פעולתם אצלו אלא מתגלגלים דרכו לאדם אחר שמעביר לחברו עד שנכנסים לעומק לבו למי שצריכים להגיע ושם יעשו פעולתם בשלמות.

רט. אמר רבנו שכל תורותיו ושיחותיו אינם רק לתלמידיו שהיו בחייו אלא גם בשביל הדורות הבאים ואמר בהתלהבות נוראה ברתת וזיע והודעתם לבניך ולבני בניך וכשמוציאים יהודי מנפילתו גם מי שיאחו בו יזכה לצאת.

רי. אמר רבנו שכל מה שהיה נצרך לעשות לפני רבים היה קשה לו מאוד ולכן מעולם לא עלה חזן או לקרוא בתורה ובמגילה רק קידוש וזמירות על שולחנו ואמירת תורה ברבים שגם באלו היה כבד עליו הדבר מאוד עד שהרגיש שבאמירת תבה ראשונה שכמעט ויוצאת נפשו.

ריא. התלוצץ רבנו על החולקים עליו שהיו אומרים שקיבל תורתו מסבו רבי נחמן מהורדנקה זצ"ל והיה רבנו מראה איך תורותיו תמיד מדברות מענינא דיומא ולפי צורכיהם של השומעים ולפי מה שעבר באותם תקופות בעולם שהיה הכל נכלל בתורותיו וגם אמר רבנו שמי שהכיר את סבו הקדוש ידע שלמרות צידקותו לא היה בעל תורה כל כך מכל שכן תורות כאלו (היינו שלא הוריד השגות כאלו גדולות לעולם).

ריב. פעם אמר רבנו על החולקים עליו שהלכה כרב נחמן בדיני (כמובא בכתובות) ודייק שדיני הוא לשון מחלוקת.

ריג. באמת יש כוח ביד החולקים להפיל האדם שמדברים וחולקים עליו ממדרגתו ח"ו כמו שרצו חכמים למנות את שלמה המלך בכלל אלו שאין להם חלק לעולם הבא עד שבא דוד ונשתטח לפניהם (כמובא בסנהדרין) כי באמת היה להם כוח לדחותו ח"ו בדיבוריהם אך דוד המלך היה במדרגה של יראת שמים גבוהה יותר ולא חשש ליפול ממדרגתו ח"ו ע"י החולקים עליו כמו שכתוב "שרים רדפוני חינם" וחינם כוונתו שלא פועלים עלי כלום במחלוקתם וזה משום ש"ומדברך פחד לבי".

ריד. כשאדם שואל צדיק האם לעשות דבר ויש בדבר מסירות נפש להשם יתברך ראוי לצדיק לצוותו שלא לעשות ואעפ"כ השואל אינו צריך לקיים דבריו! ובעניין אחר כל מה שמצווה הצדיק צריך לקיים אלא אם כן מצווה שלא לבוא אליו לראש השנה שבזה אין שומעים לו! וכן בעניין ראש השנה ראוי לתת פדיון בערב ראש השנה.

רטו. אצל רבנו העיקר הוא ראש השנה ואמר כשחולף ראש השנה הוא כבר מטה אוזן לשמוע את המעוררים לאמירת סליחות לשנה הבאה כי השנה והזמן חולפים כהרף עין.

רטז. כל האזהרות של משלי להתרחק מאשה זרה כוונתו לחוכמות חיצוניות לעומת חכמת התורה הנקראת אשת חיל ובכל מקום שמזכיר במשלי פתי וכסיל כוונתו על אלו החכמים להרע שהבקי בדרכיהם יודע איך מטעים העולם בפרט את בני הנעורים שמחנכים אותם בחינוך הרע והמר שלהם שמרחיק מאמונה ומפיל לאפיקורסות! ועוד מראים ראיות לדבריהם ממשלי ושאר כתבי קודש כי בתורה יש סם המוות אם זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם המוות.

ריז. בפסוקים המדברים שצריכים לדעת את השם יתברך כגון וידעת היום והשבות אל לבבך כי השם הוא האלוקים או דע את אלוקי אביך אין הכוונה לדעת את השם ע"י חקירות! כי כך מפרשים כת הקראים אלא באמת עיקר הידיעה היא רק ע"י אמונה שלימה! שאחר כך על ידה זוכים להשגה גדולה בידיעת רוממותו יתברך ובאמת עיקר הפרוש הפשוט של פסוקים אלו לדעת את השם היא אזהרה לזכור אותו תמיד בכל עת ולא לשכוח אותו ח"ו! כי אע"פ שכל אחד יודע שהשם הוא האלוקים אך מחמת טירדות עולם הזה תאוותיו והבליו ברוב העיתים שוכחים אותו יתברך אך שמקשרים הדעת אל הלב לשים לב היטב! כי השם הוא האלוקים למען תהיה יראתו על פנינו לבלתי נחטא זאת עיקר שלמות הידיעה.

ריח. התלוצץ מהמחקרים שאומרים שיש ישוב על הלבנה ואמר שהוא שטות כי הלבנה היא רק כמו מראה כנגד כדור הארץ ולכן נדמה שיש בה ישוב ובאמת אין

בה נבראים.

ר"ט. רבינו דיבר עימנו הרבה מענייני אמונה וגינה הרבה את ספרי המחקרים והפילוסופים (ומושכים לכפירות ואפיקורסות) ואי אפשר לבאר תמונת דיבורו הקדוש הנורא הנעים והמתוק בתכלית הנעימות שיצא מפיו הקדוש ואיך היה לו כל מין חן שבעולם אפילו בשאר שיחות חולין והכל בכדי להכניס אמונה בעולם שהוא יסוד כל התורה והמצוות.

ר"ב. אמר רבנו לאחד מתלמידיו אגלה לך סוד שהולך לרדת בעולם אפיקורסות גדולה לנסיון ואני מגלה זאת בכדי שיתחזקו יותר מאחר שכבר דיברתי מזה ונאנח ואמר איך יוכלו לעמוד מעטים כנגד כל העולם ועל זה התנבאו נביאנו ובפרט דניאל שבאחרית הימים יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים באמונה שיקומו רבים וירצו להטעותם מהאמונה ומהדרך הקדושה כפי אשר קיבלנו מרבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים!.

ר"א. התלוצץ רבנו מהלוחות שכתוב בהם המאורעות והשינויים כגון קור וחום (שהיו מראים תחזית למזג האוויר) ועל פי רוב דבריהם אינם מכוונים כלל ואם יודעים קצת אינם יודעים כלל השינויים שבכל יום בעצמו שמתהפך מקור לחום ושאר שינויים שבאוויר כי מאוד עמקו מחשבותיו יתברך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת.

ר"ב. כל התהוות הבריאה היתה רק בשביל שצפה השם שיהיו אנשים שיתייסרו מחמת בילבולים וכפירות העולים על מחשבתם באמונת הבורא והם יתגברו כנגדם ויתחזקו באמונה ורק בשביל זה ברא השם יתברך את העולם.

ר"ג. שיבח רבנו את רש"י ז"ל וכינהו אחיה של התורה הקדושה כי כל ישראל לומדים פרושו בתורה שבכתב ובעל פה וצריך להיזהר משאר פשטנים שהולכים בדרכי החקירות ושלא ללמוד אותם.

ר"ד. במסכת חגיגה מובא שאסור לאדם להסתכל מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור (היינו שמבקש לדעת מעבר לצורה המושגת בשכל אנושי) וכלל זה הולך בכל אדם שבמקום שמסתיים שיכלו אסור לו להלך יותר רק לסמוך על אמונה בלבד.

ר"ה. אמר רבנו אפשר לדעת חוכמת הקבלה גם בלי מקוואות ותעניות כי היא חוכמה וכל הקושי להבין את העץ חיים הוא מחמת שלא נכתב כסדר ועוד אמר במקום שמסתיימת חוכמת הפילוסופיה משם מתחילה חוכמת האמת (הקבלה) כי הפילוסופים חקרו עד הגלגלים (הכוכבים והגלקסיות) אבל חוכמת הקבלה רק

מתחילה מהגלגלים ואעפ"כ אפילו מי שהשיג חוכמת הקבלה היטב עדיין יש גבוה מעל גבוה כי לגדולתו אין חקר.

רנו. צחק רבנו ואמר אם היו מאפשרים לנפטר להיכנס בין המחקרים (הכופרים) היו מתבטלים התחכמויותיהם.

רנו. טוב יותר להתבודד מחוץ לעיר במקום שיש עשבים כי העשבים גורמים להתעוררות הלב.

רנח. בוודאי יש כשרים שאין להם התבודדות ורבנו קרא להם מבוהלים וכשיבוא משיח ויקרא להם יהיו מבולבלים אבל למי שהיה התבודדות תהיה דעתו מיושבת עליו כמו אדם שקם משנתו.

רנט. עורר וחיזק רבנו שיהיה לאדם רגילות להתבודדות שבתחילה לפני שתיקנו אנשי כנסת הגדולה סדר התפילה כל אדם היה מדבר מה שבליבו לפני השם יתברך וזה היה עיקר התפילה כמבואר ברמב"ם.

רל. ראוי ליהודי שיהיה ליבו נמשך תמיד להשם יתברך עד שבכל עת שידפוק על ליבו אזי תכף ישתוקק להשם בכלות נפשו אפילו כשנמצא בין אנשים.

רלא. החילוק בין לב נשבר למרה שחורה הוא שבלב נשבר שכשאפילו עומד בין אנשים יחזיר פניו להשם בנשיאת ידים והשתוקקות.

רלב. גיבור שחגר מותניו לכבוש חומה חזקה ומכיוון שראה שער החומה שהיה טווי מכורי עכביש האם יתיימשך ויחזור לאחוריו היש שטות גדולה מזו והנמשל מובן לענין עבודת השם שע"י הדיבור יכול לכבוש ולנצח כל מלחמותיו ואע"פ שאפשר להתבודד גם במחשבה העיקר הוא הדיבור וכשרוצה לכבוש את מלחמת היצר ולפתוח שערים בדיבורו וקשה עליו לדבר מחמת כבדות ובושה בוודאי שטות גדולה היא שאין לו עזות דקדושה להתגבר על חלישות דעתו שהיא ככורי עכביש כנגד דיבורו וראוי שיתבודד שתי שעות ביום כשבשעה הראשונה יכין עצמו וישתוקק לבוראו ואחר כך ידבר כראוי שעה אחת.

רלג. למרות שצריך בעיקר להתפלל על עניני עבודת השם שזה העיקר אעפ"כ על כל דבר קטן או גדול גם צריכים להתפלל ומי שאינו מתנהג כך אע"פ שהשם יתברך מספק לו כל הצטרכויותיו כגון בגדים ופרנסה הוא כבהמה שהשם נותן לה חיותה וסיפוקה כי בזה נבדל האדם מהבהמה שמושך חיותו ע"י תפילה.

רלד. אפילו אם עוברים ימים ושנים הרבה ונדמה לו שלא פעל כלום בשיחתו בינו לבין קונו אעפ"כ אל יפול מזה כלל כי באמת ובוודאי הדיבורים עושים רושם כמו

המים שיררדים על האבן שברכות הימים ישחקו אותו כך ברבות הימים ינקבו דיבוריו את לב האבן שלו.

רלה. צריך להיזהר מאוד מלהחמיר חומרות יתרות (וגם רבנו היה שקוע בזה בצעירותו) כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ולא ניתנה תורה למלאכי השרת ולכן עיקר העבודה היא בתמימות ופשיטות להרבות בתורה תפילה ומעשים טובים בלי לחדש חומרות יתרות! וראוי לכל אחד לבחור לעצמו מצווה אחת שידקדק ויחמיר בה כראוי ואעפ"כ גם בה יזהר מחומרות של שיעון שטות ומרה שחורה! ובכל דבר מצווה אם יוכל יעשה ואם לא אזי אונס רחנא פטריה.

רלו. היה חולה גדול שיסוריו היו קשים מאוד בלי שיעור וסבל הרבה באבריו הפנימיים ומכאבי שינים עד שהתנפחו פניו ואמר לו רבנו שכל יסוריו המרים שסבל כמה שנים טובים יותר מכויה אחת בגיהנום.

רלו. צריך להיזהר שלא להוציא מפיו דיבור של רשעות אפילו בדרך ליצנות כגון שיעשה עברה ח"ו כי ברית כרותה לשפתים ודיבור כזה מזיק מאוד ויכול להכריחו לעשות כך.

רלה. אמר רבנו שהמילים ותקננו מלכנו בעצה טובה מלפניך שבתפילה צריכים לאומרם בהתעוררות ובכוונה גדולה מעומקא דליבא כי תפילה זו יקרה מאוד מאוד! כי כל הרוצה להיכנס בעבודת השם צריך לבקש רחמים ממנו יתברך ואמר אז עצתו שבכל יום מוסר תנועותיו שלו ושל בני ביתו על השם יתברך (כמובא בשיחה ב).

רלט. כשיש לאדם מלבוש חדש אז בתחילה הוא חשוב לו אך עם הזמן חשיבותו פוחתת מכיוון שמתקלקל אך אצל השם יתברך לא כך שבתחילה ברא העולם לא מתוקן ובכל דור באו צדיקים ותיקנו אותו יותר ונחשב העולם מדור לדור אצלו יתברך יותר ויותר עד שיבוא משיח ויתקנו בשלמות.

רמ. אמר רבנו שטוב יותר לעבודת הבורא שלא יהיה האדם מלמד תינוקות כי בנוסף שאין משתכרים כראוי אם יבטל קצת מלימודו אין זה ששוכרו מוחל לו אפילו על סכום קטן כי השכירו לזה שילמד את בנו כראוי בשונה מזה שאם היה עוסק במסחר וטעה קצת מחמת אונס אפילו בסכום שמלמד משתכר בשעה שבוודאי בעל הבית מוחל לו.

רמא. המלמדים מחוץ לעירם דומים לשפחה כנענית (שאינ אשתו עמו ומתנסה בזה שהאמהות מביאות ילדיהם לפניו כמבואר במקום אחר).

רמב. יש כח ממש בראיה להזיק לחברו ע"י שעינו רעה וצרה עליו וסגולה להנצל מעין רעה שיעשן סנפיר של דג או יתלה הסנפיר על צווארו.

רמג. סגולה לחולה שיקראו עבורו שיר השירים קודם אור היום כי בשיר השירים כלולים כל הרפואות.

רמד. לענין התחזקות לבל יפול בדעתו ממה שעדיין אינו רואה בעצמו שום פעולה ממה שעסק בעבודת השם כי יש עובדי השם שאין מראים להם בכל ימי חייהם מה פעלו אלא רק אחר מותם בעולם הבא.

רמה. התורה הקדושה היא עדות נאמנה על אמיתות וגדולת השם יתברך כי מי שזוכה לחדש בתורה זה דבר נפלא ונעלם מאוד שהרי מהיכן לקח את החידוש?! אלא שבזה בעצמו רואים התגלות הבורא יתברך איך שאדם שואב החידוש ממקור החכמה.

רמו. מי שרוצה לשבר תאוות אכילה בתכלית שלא יקבל שום תענוג מאכילתו יכניס המאכל בין שיניו וילעס בלי סיוע ומגע החך וכך לא ירגיש שום טעם באכילתו וכך נהג רבנו הקדוש.

רמז. בעסקי עוה"ז ככל שיש לאדם כבוד כבודו רחוק ממנו יותר (כי בעוה"ז הכבוד מתבטא בעשירות) ובאמת ככל שיש לאדם יותר עשירות אזי הכבוד רחוק ממנו יותר כי מי שיש לו מעט מעות הם צמודים אליו בכיסו ואם יש לו יותר הם מונחים בתבה וכשיש לו יותר אזי מעותיו וסחורותיו מונחים בחנות ואם יש לו יותר אזי עשירותו דהיינו כבודו נמצא בערים וארצות אחרים אבל תורה ומעשים טובים כל שיש לו יותר הם סמוכים אליו יותר (בעוה"ז ובעוה"ב).

רמח. טוב היה לאדם שיבחר לו מקום לעבודת השם בתורה ותפילה יומם ולילה וכשצריך לאכול יקח בחיפזון ממה שיש להעביר רעבונו ויחזור לעבודתו.

רמט. היה אדם אחד למדן ומקובל גדול אך היה כועס ומכה את משרתיו ופועליו ורמז לו רבנו ישירות שמי שהוא פוגם בברית קודש הוא בכעס תמיד ותכף ששמע זאת נפל עליו פחד ובושה וכפף קומתו ולא יכל לעמוד לפני רבנו ויצא מחוץ לבית והתחיל לבכות בדמעות שלישי ובקש מהמלמד שלו שהיה מאנשי רבנו שיקרבו אליו וראה רבנו שמונח ספר קבלה על קורה אחת בביתו ואמר לו שאינו ראוי ללמוד קבלה ואכן התקרבו ונסע לרבנו וכששב לביתו חזר בתשובה גדולה ואעפ"כ שוב נפל לכעסו והורה רבנו למלמד שלו שישגיח עליו ויחזקו וטוב שלפחות יהיה איש כשר על ידו שעה אחת ביום ואם נספר מעשיות שעברו אצל רבנו עם אנשיו אפילו עם הקטן שבקטנים יכלו המון יריעות ועיקר החידושים והמופתים שנראו

אצלו היה שקרב את ישראל לאביהם שבשמים שכל שנכנס אליו תקף התהפך לאיש אחר ממש.

רנ. מה יש לדאוג על פרנסה הרי החשש הכי גדול הוא שימות ברעב ומה בכך הלא בכל מקרה צריכים למות.

רנא. מאלול עד הושענא רבא הנהיג רבנו בעצמו וגם לכמה אנשים לומר את כל התנ"ך מתחילה ועד סוף.

רנב. כשמקורבים לצדיק האמת טועמים טעם גן עדן.

רנג. היה חשוך בנים אחד מאנשי רבנו שבקש מרבנו שיעזור לו שיזכה בבנים והשיבו רבנו הרי עיקר תולדותיהם של צדיקים הם מעשים טובים ובעיקר צריך לבקש שילך בדרך הישר ומאז פסק אותו האיש לבקשו על זה ופעם אחרת נכנסו כמה חשוכי בנים לרבנו לבקשו בזה ואותו התלמיד שתק ולא ביקש ואמר לו רבנו אעפ"כ טוב שיהיה לך בנים לך והבא לי מאה רובל והלך והביא לרבנו ואותו לילה היה ליל טבילת אשתו ונפקדה.

רנד. קדושת ומעלת השבת דימה אותה רבנו לחתונה גדולה שמרקדים ושמחים שם מאוד וצריך זכות רק בשביל להציץ מהחורים והסדקים לראות השמחה הזו כ"ש להיכנס לשם.

רנה. קל יותר לתת עצה לאדם אחר מאשר לעצמו כי לעצמו בכל ענין מתעורר כל הזמן ספק תמידי לגבי כל צד שייבחר לנהוג בו.

רנו. שיבח רבנו את אקדמות מאוד (פיוט שאומרים בני אשכנז בתפילה) שאומרים בשבועות ואמר שמי שיודע לזמרו בניגונו הוא דבר נפלא.

רנז. אמר רבנו שיודע ורואה כל מה שחטא האדם ואכן לכמה בני אדם גילה כל מה שעבר עליהם.

רנח. הוכיח רבנו את אנשיו לעשות הרבה מצוות כגון לעסוק בחסד ולקבץ נדבות (עבור אחרים) והתבטא מדוע אינכם עושים מצוות כלל.

רנט. מי שיש לו צמאון להשם יתברך הוא דבר נפלא מאוד וכמו המרווה את צמאונו שיש לו תענוג גדול משתייתו וכל תענוגו הוא מחמת צמאונו כמו כן עיקר תענוג עוה"ב הוא שיזכו גם שם לרצון וכיסופים אמיתיים להשם יתברך ובנוסף יזכו בכל פעם להרוות את צמאונו.

רס. ההשתוקקות והגעגועים שמצטערים לעשות המצווה אע"פ שאינם יכולים

לגומרה הם גם כן יקרים מאוד ומקבלים עליהם שכר והראיה משולחן ערוך סימן ס"ב שאם נמצא במקום שאינו נקי יהרהר ק"ש בלבו ופרשו שם שיהרהר שרוצה לקרוא רק שאינו יכול ויצטער על שאינו יכול ויקבל שכר (כיוון שנאנס).

רסא. האמונה (בעיקר אמונת ההשגחה ואמונת חכמים) היא יסוד ושורש כל התורה והעבודה והיא הצינור לכל ההשפעות והברכות! ומי שיש בו גאווה הקב"ה מסתיר פניו ומסתלק ממנו וממילא נכנסין בו כפירות אשר מבלבלים אותו מהאמונה וגם דינים שורים בעולם וע"י שמירת וקבלת שבת בכבוד זוכים לענווה וממילא זה משבר ממנו את הכפירות וככל שזוכה יותר לאמונה מקרב ומיחד יותר שם הויה לשם אלוקים כמו שיהיה לעתיד.

רסב. בכל החלומות בוודאי יש בהם עתידות רק שמעורבים בפסולת ויש גם חלומות ברורים (בלי פסולת) ויש חן שמי שיש לו אותו יכול על ידו לפתור את החלומות ויוסף הצדיק זכה לזה החן (ובפשטות ישנו גם אצל הצדיק האמת).

רסג. אמר רבנו שהיצר הרע מתאמץ מאוד לקלקל שלום ביתם של הזוגות הצעירים כדי לתופסם לגמרי במצודתו (ועורר להזהירם בזה).

רסד. הזהיר רבנו לכבד ולהוקיר את נשותינו כי הרי סובלות צער העיבור הולדה וגידול הילדים ולכן ראוי לרחמם ולכבדם.

רסה. רבנו החמיר והזהיר מאוד שלא לאכול בצלים חיים בכלל אפילו על ידי תערובת כגון שמן או ביצים מכיוון שהם מזיקים מאוד לכמה דברים חוץ ממבושלים שמותר.

רסו. כשרוצים לחדש בתורה צריך לדעת לצמצם את מוחו שלא להקדים יותר מדאי הקדמות שאינם מוכרחים לחידוש בכדי שלא לבלבל דעתו.

רסז. מותר לכל הרוצה לחדש ולדרוש בתורה כפי מה שיזכה ע"י שכלו ובלבד שלא יוציא דין חדש בתורה ח"ו.

רסה. נקט רבנו כמה לשונות של תפילה שהן מעוררות את הלב כגון עד אן (עד מתי) יצעק בשבי בן אמתך ושיבח החרוז דודי ירד לגנו.

רסט. לענין מה שאדם מבלבל בעבודת השם אם לעשות כך או כך אמר רבנו מה צריכים להתבלבל? איך שעושים עושים העיקר לא לעשות רע!

ער. עוד דוגמא נקט רבנו על מזמור ק"ז בתהילים שיש הנוהגים לקרוא קודם מנחה של ערב שבת שיכול אדם לשבר לבו ולפרש שיחתו שם להשם יתברך כי

מזמור זה מדבר מצרות הנפש.

רעא. מדוע לא יחטוף אדם מזמור תהילים או ילמד משהו או יעשה מצווה כמו החנווני שנותן (מסחורתו) בהקפה שאחר כך משלמים לו כי יהיה זמן שיצטרך לזה לגבות שכר פעולתו.

רעב. צריך להזהר שלא להתגאות מגדולתו בתורה כי העונש על גדלות (גאוה) הוא תפיסה (מאסר) אך אעפ"כ זה טוב יותר מלהתגאות על שטויות ודברים בטלים.

רעג. טוב שאדם ירגיל להחיות את עצמו עם איזה ניגון בינו לבין עצמו כי ניגון הוא דבר גדול וגבוה מאוד ובכוחו לעורר את לבו להשם יתברך ומעלת הניגון אין לשער כי עיקר רפואת הבת מלך דהיינו נשמת האדם הוא ע"י ניגון ושמחה.

רעד. טוב שיהיה לאדם חדר מיוחד לעסוק בו לבדו בעבודת השם.

רעה. אפילו הישיבה לבדו בחדר מיוחד זה גם טוב מאוד ואם לא זכה לחדר מיוחד גם מתחת טליתו או סדינו כששוכב במיטה יכול לדבר עם השם ואפילו כשיושב מול הספר יכול לדבר עם השם ויחשבו שלומד ויש כמה תחבולות למי שחפץ לנהוג הנהגה זו שעולה על הכל שהיא יסוד שורש הקדושה הטהרה והתשובה.

רעו. אמר רבנו לאנשיו בוודאי אתם אנשים כשרים אך אילו היה השם יתברך קטן כמוני בוודאי עבודתכם היתה מספיקה מאוד אבל השם יתברך גדול מאוד על כן צריכים להתחזק לעובדו כראוי לגדולתו.

רעז. רבנו לא שתה מעולם לפני שחרית וכן הקפיד בזה על אחרים.

רעה. אמר רבנו שיש מאמרים בזהר הקדוש שרשב"י גילה לתלמידיו גם אחר הסתלקותו ובוה מובן איך נמצאים בזהר פירושים על מימרות של אמוראים שהיו אחר רשב"י וזה כוונת הלשון שמובא לפעמים בזהר "ובחיבורא קדמא" (והוא החיבור הקודם שאמר בחייו).

רעט. כשהבעל דבר (היצר) מתגבר ומבלבל את דעת האדם מאוד בהירהורים רעים שקשה מאוד לנצחם אזי עצתו! לבטל עצמו לגמרי דהיינו לסתום פיו ועיניו ולסלק דעתו ומחשבתו לגמרי בביטול גמור להשם יתברך!

רפ. יש נשמות נדחות אשר תיקונם ועלייתם ע"י הצדיקים שנעים ונדים בדרכים ואפילו ע"י הצדיקים שנעים ונדים בביתם.

רפא. הזהיר רבנו שישמור אדם על ממונו והקפיד על זה מאוד והוכיח את אחד

מאנשיו שאבד כספו ולא נזהר בשמירתו יפה כי ממון כשר של איש הישראלי שבא אחר טירחא שביטל לפעמים תורה ותפילה עבורם לפרנס ביתו צריך שמירה כמו על עיניו.

רפב. עיקר אמונת היחוד (אחדות השם) תלויה בהתקרבות לצדיקים האמיתים וכשנפרדים מהם כאילו עובדים עבודה זרה כי הצדיק הוא הקוץ של האות "ד" של "השם אחד" (מפסוק שמע ישראל וכשמורידים הקוץ של האות "ד" נעשית אות "ר" וכאילו אומר "השם אחר" ח"ו).

רפג. הזהיר רבנו את בני הנעורים שלא מכוונים בתפילתם כראוי מחמת שלא קידשו עצמם כראוי בקדושת הזיווג שלא יתבלבלו מזה כלל ומה שהיה היה ובשעת התפילה ישכחו מכך לגמרי ויתגברו להתפלל בשמחה כראוי תמיד יהיה איך שיהיה.

רפד. אלו המפריעים לחבריהם הכשרים להתפלל בכוונה ומצליחים להסיח דעתם בליצנותם ואחר שהכשרים הללו מתקוטטים עמהם אזי אלו משיבים להם אם באמת אתם שקועים בתפילה מדוע בכלל אתם מתבלבלים מאיתנו ובאמת זו טענת שווא (ואין להחלש מהם) כי אפילו גדולי הצדיקים יהיו מתבלבלים מדבקותם אם יפריעו להם להתפלל ועוד אמר רבנו בענין אחר שלפעמים היצר משתדל לזמן עשירות גדול לאחד כדי שהרבה אחרים יקנאו בו וירדפו אחר הממון כל ימיהם ולבסוף אין עולה בידם כלום.

רפה. הפליג רבנו בגדולת סודות תורתנו הקדושה שהרי כל תיקוני הזוהר נכתבו על תבת בראשית וגדולת תיקוני הזוהר וסודותיה לא יספיקו אלפי ספרים לבארם ותיקוני הזוהר נכתבו כאמור רק על תבת בראשית וכמו כן אפשר לכתוב על תבת ברא ועל כל מילה בתורה.

רפו. אמר רבנו לרבי נתן ראוי לך לשאול כל אחד שאין חושב על אחריתו אחר כל הטענות והתרוצים של שטות והבל על שרחוק מהשם יתברך אעפ"כ מה יהיה איתך! מה יהיה באחריתך! ומה תשיב לשולחך! הרי אתה זמני בעוה"ז כי כל ימינו הבל וכצל עובר שים לבך לדברים אלו והכניסם בעומק לבך הפוך בהם והפוך בהם למען תציל נפשך.

רפז. מה יש לאדם לעשות בעוה"ז כי אם להתפלל ללמוד ולהתפלל.

רפח. אמר רבנו לאחד שוב יום אחד קודם מיתתך ומשך תבת יום אחד!!! דהיינו שלא יפול בדעתו מעברו ולא ידאג מעתידו (הרוחניים) שאפילו אין לך אלא יום אחד בלבד לשוב להשם יתברך קודם שתמות גם זה טוב מאוד ויקר מכל הון כי לא

ישאר מיגיעתך כי אם זה היום ששבת להשם.

רפט. כשאין אדם להוט לממון ומסתחר רק כפי ממונו ואינו לווה יותר ממה שיש לו בכדי לעשות משא ומתן גדול וכן כשאדם נותן חומש לצדקה באלו מקיימים ובכל מאודך.

רצ. בדיבורו של הצדיק הגדול נכללים כל הדיבורים הנצרכים לכל אחד מישראל (נראה לומר שגם כשעוסק בתורת הצדיק הגדול במעלה אזי דברי הצדיק היוצאים ממנו משפיעים בפרטיות צורכי ישראל).

רצא. בכל דור מתחדשים חולאים חדשים מחמת שמתווסף דעת הפילוסופים בבחינת יוסף דעת יוסף מכאוב השם יצילנו.

רצב. פעם בא לרבנו חסיד זקן בעל ידיעות בכתבי האריז"ל ורצה להתקרב לרבינו ופנה אליו כדרך החשובים באומרו יורנו רבנו דרך בעבודת הבורא יתברך ענה לו רבנו בתמיהה והקפדה לדעת בארץ דרכך?! מי שמשוקע בארציות גמור רוצה לדעת דרך להתקרב להשם?! כי רצה להוכיחו שידבר באמת ולא בגדלות.

רצג. כמו שהקול מעורר הכוונה כך הכוונה כשמכניס כל לבו ומחשבתו בתוך דיבורי התפילה מעוררת את קולו.

רצד. מה שנוהגים ישראל בימי אלול להתאחר בבית הכנסת לומר תיקונים תפילות ובקשות אחר התפילה אזי מהניגון של אמירתם מתוך חולשתם שמאריכים יותר מהרגיל נעשים דברים גבוהים למעלה.

רצה. אפילו אם האדם חושב שהוא הגרוע שבגרועים צריך לחזק עצמו בתפילה ויאמר בלבו גם אם אני רחוק מהשם יתברך מחמת עוונותיי אדרבא עיקר שלמות התפילה היא על ידי כמו הקטורת שהיה בה חלבנה (שריחה רע ומרמזת על פושעי ישראל) שבלעדיה אי אפשר להקטיר את הקטורת כך בלי תפילתי אין שלמות לתפילת ישראל.

רצו. בשעת תפילתו צריך לקשר עצמו לצדיקי הדור (באמירה).

רצז. רצה רבנו שנלך עם התורות שגילה (המאמרים בליקוטי מוהר"ן) דהיינו שחודשיים שלושה לערך יהיו כל הילוכו ע"פ הנאמר באותה תורה שלומד וכל תפילתו ושיחתו יהיו ליזכות להגיע לנאמר בה וכך יעשה עד שילך עם כל תורותיו.

רצח. סיפר אחד לרבנו על חוליו של חבירו שהכביד עליו מחמת שהלך היום למקווה (בימיהם המקווה היה קר מאוד) ואמר רבנו למה אתם תולים הכבדת

החולי במצוות ראוי שתתלו בעבירות.

רצט. חפצו מאוד של רבנו היה שנהיה שמחים כל הזמן בפרט בשבתות וימים טובים או על כל פנים פעם אחת בשנה שנרגיש שמחה בלבנו כראוי.

ש. כל מה שאנו רואים בעולם הכל רק בשביל הבחירה והנסיון.

שא. עיקר עבודת איש ישראל היא לקום בחורף לעבודת חצות ובקיץ ישכים כעלות השחר (כי לפי רבנו חצות לילה תמיד שש שעות מצאת הכוכבים ובמדינות אירופה בקיץ שצאת הכוכבים מאוחר ועלות השחר מוקדם אין את נקודת החצות הזו כי שש השעות נשלמות אחר עלות השחר ולכן נקט דווקא בחורף אבל בארץ ישראל שזה אפשרי אז עיקר עבודת איש הישראלי היא חצות בין בחורף בין בקיץ).

שב. העיקר הוא מבטן שאול שוועתי (לצעוק להשם דווקא בירידה).

שג. מי שמהרהר בהירהורי ניאוף הוא שוטה כי אפילו איש פשוט שאינו ירא חטא מבין מאיסות הדבר ואינו חפץ שיתפס עם אשה אחרת ויתבזה ואם כן גם למה להרהר ולצער נפשו סתם!?!.

שד. מה שמבקשים כל יום אל תביאני לידי נסיון ולא לידי בזיון אמר רבנו או נסיון או בזיון שאם לא יעמוד בנסיון יהיה לו בזיון (בעיני עצמו וגם לעתיד לבוא אחר הפטירה אם לא ישוב) ובאמת תאוה זו אינה תאוה אך יש כאלו שמעוצם גשמיותם אין מועיל להמאים עליהם בדיבורים תאוה זו כי רק יעוררו להם אותה יותר.

שה. מובא במסכת מנחות דברי תורה לא יהיו עליך כחובה (כאדם שיש לו חוב ורוצה לפורעו) ואין אתה רשאי לפטור עצמך מהן (אלא תמיד אתה מחוייב לעסוק בהם) והוא עצה נפלאה למי שמבינה.

שו. כל תמונות וצורות בני האדם כולם נכללים בתמונת וצורפי תבת אדם הנאמר בתורה נעשה אדם שאמר השם יתברך וכן בצורפי תבת בהמה או חיה כלולים כל תמונות כל הבהמות והחיות וכן שאר הנבראים ויש כאלו דברים נפלאים חוכמות עליונות בעולם שיכולים לחיות על ידם לבד בלי שום אכילה ושתייה כלל.

שז. מה שדרך העולם לומר בכל עת שבשנים הקודמות היה טוב יותר והכל היה בזול מאשר עכשיו אמר רבנו אדרבא השם יתברך מנהיג עתה העולם יפה יותר מאשר קודם.

שח. בכל עת היצר הרע מעורר שיחות על דאגת הפרנסה בכדי להכביד הצער

והטרדא לבטל האדם מתורה ותפילה ובוודאי שלא יפעל האדם כלום בשיחות אלו כי באמת השם יתברך זן ומפרנס ורק מחמת שכל אחד מנהיג ביתו בגדולות (בהוצאות מעבר ליכולותיו) אז אומרים שעתה השנים אינם טובות כבעבר ובאמת בכל דור מתעשר העולם יותר ולכן מוציאים הוצאות מרובות יותר מדורות קודמים והשם מנהיג העולם יפה יותר ובאמת אם נאמר שהעולם בדחקות יותר מבעבר אז אדרבא! צריך רק לברוח להשם לעסוק בתורה ותפילה כי אדם לעמל יולד ואשרי מי שבורח מעמל של פגעי העולם לעמל התורה כי העולם מלא צער ומכאובות שהרי נגזר בעצבון תאכלנה ובזעת אפיך תאכל לחם ומי שמקבל על עצמו עול תורה בוודאי יפרנסו השם יתברך! וכל הרוצה שיהיה לו נחת וטוב בעולם הזה הוא מלא צרות ומרירות תמיד אך כשמתרצה להסתפק בתכלית המיעוט ולחיות חיי צער כפי הנאמר באבות כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה!!! בוודאי מאושר הוא בעולם הזה כי מקבל על עצמו הכל בשביל התורה! וכל חיותו ממנה! כי מבין שהעולם הזה הבל וריק והזמן חולף כהרף עין ואז גם בוודאי טוב לו לעולם הבא!.

כותרות השיחות

- א. כי אני ידעתי.
ב. טוב מאוד להשליך עצמו על השם.
ג. הפליג מאוד בגדולת הבורא.
ד. קשה שיהיה מעות לאיש כשר.
ה. היה מגנה את ספרי המחקרים
ו. היצר הרע מרמה בני אדם
ז. טוב לשפוך שיחו לפני השם
ח. מילי דפורענותא
ט. סכין במתנה
י. הרשעים מלאים חרטות
יא. אשרינו שזכינו לקדושת ישראל
יב. הרוצים להיות כשרים ויש להם בילבולים גדולים
יג. הכשרים שאין להם פרנסה
יד. אני מקנא מאוד באיש כשר
טו. חוכמה להיות כבהמה
טז. לצעוק בקול דממה
יז. הוכיח על התמדת הלימוד
יח. הדפסת ספרים
יט. נכספתי למשוך את העולם אל העשיה
כ. כשכל היום בשמחה בנקל ליחד שעה ללב נשבר
כא. בראש השנה יחשוב רק מחשבות טובות
כב. טוב מאוד להיות מקורב לצדיק אמיתי
כג. רחמנות העולם הזה הכל רואים
כד. מעות לצדיקי אמת
כה. המחשבות שבמוח הם פלא גדול

- כו. אצל העולם השכחה היא חסרון
כז. אע"פ שצריך להיות זריז בעבודת השם אל יהיה מבוהל
כח. ראוי לעבור בכל הספרים הקדושים
כט. לימוד פוסקים
ל. המאריכין בבית הכסא
לא. ראוי להתפלל תמיד השכם בבוקר
לב. לחזק עצמו באמונה
לג. שוב דיבר מאמונה
לד. אמונה כצדקה
לה. הולך אפיקורסות על העולם
לו. בעתיד איש פשוט יהיה כבעל שם טוב
לז. אפיקורסות נקרא משא
לח. שתו בשמים פיהם
לט. להרגיש צרת יחיד כ"ש רבים
מ. בעניין ספרי המחקרים
מא. לב נשבר ועצבות
מב. עצבות הוא ככועס עליו יתברך
מג. על ידי עצבות שוכח שמו
מד. השם של האדם
מה. אחר לב נשבר בא שמחה
מו. לשמור את המחשבה מאוד
מז. ישוב הדעת
מח. סיפר מגודל הקדושה בילדותו
מט. קידוש השם
נ. להתרחק מדוקטורים ורפואות
נא. העולם הזה אינו כלום רק למשוך אל התכלית
נב. מכל הדברים צועק כבוד השם
נג. מי שיש לו אמונה חייו חיים
נד. השם יתברך אינו עושה שני פעמים דבר אחד
נה. טובו של העולם הבא
נו. יש שנדמה להם שרחוקים מתאוות גדולות

- נז. במה שמשוקע בו אותו צריך לשבר
נח. כשחושבים תורה
נט. מסוגל יותר לבנים שיהיה רחוק מהם
ס. העוסק בבנין מתמסכן
סא. ענין הדרי בי (תשובה בכח שלא יצאה עדיין לפועל)
סב. יכולים לפעול במחשבה כפי מה שחושבים
סג. בכל מדינה יש דבר שחשוב בה
סד. גדולה והתנשאות
סה. ע"י שמחה ניצול ממיתת בנין
סו. יכריח עצמו לתפילה בכוח
סז. כשאינו שומע לחכמים יכול להשתגע
סח. הזהיר מאוד על שיחה בינו לבין קונו
סט. זמרו למי שמנצחין אותו ושמה
ע. השם משליך כל עסקיו ופונה לזה שרוצה לדבר עימו
עא. על פגם הברית בוודאי שמועיל תשובה
עב. אין להשגיח על מחשבות זרות שבתפילתו
עג. יש צדיקים שמגלים תכף מה שרואים
עד. צריכים לעשות התלהבות ולב בוער לתפילה
עה. כשמטה אוזנו היטב לתפילתו זה עיקר כוונת התפילה
עו. טוב ללמוד במהירות והעיקר היא האמירה וממילא יבין
עז. כל העולם מלא מחלוקות
עה. בכל מקום יש יושר אפילו אצל עושי עוולה
עט. כשנכנס בעבודת השם אזי באים עליו בלבולים גדולים
פ. בני אדם בכוחם להסית יותר מהיצר הרע
פא. בני אדם הם מונעים גדולים מאוד
פב. בזאת ידעתי כי חפצת בי
פג. בענין יראות ופחדים
פד. ואל תאמר שהשאול והקבר בית מנוס לך
פה. כשיש נסיעה לפניו אל יתעקש להמנע ממנה
פז. מיילי דבריחותא על החתונה
פז. לפי הימים הנוראים ראוי לאתרוג נאה

- פ.ח. הפיכת השלחן בשבת הגדול
פ.ט. חבילות חבילות של עברות
צ. קודם השנה אדם רואה נשמות קרוביו
צא. סגולה להתמדת הלימוד
צב. כשבאה נשמה לעולם מתעלה עימה פעולתה
צג. אור מאיר באלף עולמות
צד. כשיש שלום בעיר אין בר דעת בעיר
צה. שמו של האדם הוא כפי פעולתו שצריך לפעול בעולם הזה
צו. ראוי להרגיל עצמו להיות בעוה"ב
צז. ע"י בשורות טובות יכולים לומר תהילים
צח. אמירת תהילים מעלה גדולה כאילו אמרם דוד המלך בעצמו
צט. אור ישר ואור חוזר
ק. טירדת הבגדים והמלבושים
קא. פשיטות גבוה מהכל
קב. כשמשריין את הכפירות
קג. טוב להיות פתי מחכם הכופר בכל
קד. אם פגע בך מנוול זה
קה. ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך
קו. עיקר האמונה שיהא מאמין בהשם בלי שום מופת וחוכמה
קז. אסתר בינונית היתה
קח. לימוד הזוהר מסוגל מאוד
קט. רשב"י קידש את לשון התרגום
קי. השנה מועילה לאמונה
קיא. כשאינו מקורב לצדיק הוא כקוף בפני אדם
קיב. יש עברה שעונשה שיהיה בעל חוב תמיד
קיג. מי שהקב"ה רוצה לעשותו נער לוקח אשתו ממנו
קיד. עכשיו בנקל לעמוד בניסיון
קיז. עיקר הניסיון תאוות ניאוף
קטז. ישראל קדושים שעושים גם מצוות הגיוניות מצד גזרת המלך
קיי. צריך לצעוק להשם כאילו הוא תלוי על חוט השערה בלב ים
קיח. על השם קשה הרבה קושיות

קיט. מעלה גדולה שחפץ שחברו יהיה איש כשר אע"פ שהוא לא יהיה
קב. חיזקו ואימצו כל המיחלים להשם
קכא. צריך להכריח עצמו להתפלל בכל כוחו
קכב. צריך להמתין לישועת השם בלי לדחוק השעה
קכג. יקר אצל השם התקרבות אפילו לפי שעה
קכד. כל דבריו היו רק בעבודת השם ולא מוסר כדרך המוכיחים
קכה. כפי הימים הנוראים זוכים לאתרוג נאה
קכו. קודם משיח יצעקו הצדיקים על אמונה
קכז. מענין אלול
קכח. בשבח קדושת תיקוני הזוהר
קכט. התגברות תאוות משגל היא רק מחמת עצבות
קל. מפורסמים בעלי מופת
קלא. על ידי ריקודים ומחיאית כף נמתקים הדינים
קלב. כשנסתלק צדיק קשה לומר תורה
קלג. מגודל איסור גזלה וחמדה אפילו במחשבה
קלד. מכל מצווה נעשה נר
קלה. אנחה דקדושה
קלו. צריך מדה רעה עד שתתבטל לגמרי ואחר כך יבטל אחרת
קלז. ואין עבירה מכבה תורה ראשי תבות "מעות"
קלח. מעלת סיפורי מעשיות מצדיקים
קלט. כשיש לב אין שייך אצלו מקום
קמ. קטנות אמונה
קמא. תיקון למקרה לילה
קמב. עיקר האמונה תולה בפה
קמג. אכילות בהמיות
קמד. מעלת התפילה בשדה
קמה. לעשות מהתורות תפילות
קמו. שמע יקוק קולי אקרא ראשי תבות קשיא
קמז. מעשה שיש בה כל שם מ"ב
קמח. בכל דיבור בסיפורי מעשיותיו יש מכוון גדול
קמט. סדר השתלשלות סיפור המעשה משבעה בעטלירס

קנ. אצל מי שאני מקבל ממון אני נותן לו
קנא. המעשיות נתגלגלו ממה שהשיח עמנו מסיפורי העולם
קנב. איטר יד
קנג. לפעמים הצדיק איש פשוט לגמרי
קנד. עיקר מדרגת רבנו הגייע ע"י עבודות בפשיטות
קנה. צריך להיזהר לשמוח בשבת
קנו. הצועקים על קברי אבותם
קנז. אמר כמה תורות על החולי שלו
קנח. צריכים להתיגע מאוד קודם שמגיעים לאיזה מעלה
קנט. איך זוכים להיות יהודי
קס. התענה משבת לשבת עד שיצא ממנו דם
קסא. כשהתענה משבת לשבת שהה בתוך מקווה קר שעתיים
קסב. אע"פ שהיה לו חדר מיוחד היה הולך לשדה
קסג. כל עשב אומר שירה להשם בלי פניות
קסד. גם סמוך להסתלקותו הירבה בהתבודדות
קסה. גדולת הצדיקים היא רק ע"י יגיעתם
קסו. העולם אומרים מחמת שאני נכד הבעש"ט זכיתי למדרגתי
קסז. אנחה שוברת גופו של אדם
קסח. הבושה שעל פניו
קסט. סדר הקידוש של רבנו
קע. העיקר הוא היגיעה
קעא. קודם גיל עשרים ביטל כל התאוות
קעב. נתן טליתו במתנה
קעג. רבנו ורבי שמעון משמשו
קעד. יכול עתה לפעול כל מה שהשיג ביום אחד
קעה. ידע כל העשרים וארבע בתי דינים
קעז. שישים רבוא אותיות התורה
קעז. לשמוח בהשם ובצדיק
קעת. היום חולף ועובר מהרה
קעט. הגיע למדרגה שאי אפשר בתוך גוף להשיג יותר
קפ. מלאכים המבקשים אחר אבידות

- קפא. חכמה שמחייה ללא אכילה ושתיה
קפב. עלי אין חולקים כלל
קפג. חש במעיו
קפד. נתינת שלום ע"י פשיטת יד
קפה. ידע כל שורשי נשמות ישראל ותיקוניהם
קפו. ידע עתידות
קפז. בכל עת שעשה מופת סבל יסורים בשביל זה
קפח. הרגיש ממש צער החולה שביקש שיתפלל עליו
קפט. כל יסוריו מחמת שעוסק לקרבנו להשם
קצ. צייר לעצמו מיתתו
קצא. הר גדול של אש ואחריו אוצר
קצב. בכל דור ודור יש צדיקים גדולים כבדורות ראשונים
קצג. כוחות האכילה צריך שינהיגם בממונו
קצד. כנגד הדבקות בהשם היסורים אינם כלום
קצה. מה שאני עושה עמכם הוא דבר קטן
קצו. אמר שתורתו גדולה מאוד וכולה רוח הקודש
קצז. בענין הצדיק מברדיטשוב שנפטר
קצח. היה בידו מעשה שסיפרו אותו רק פעם אחת מלפני בית ראשון
קצט. כשיודע כל תורה פנים ואחור יוכל להבין בספרו
ר. אמר שתורתו כולה הקדמות
רא. כל תורה שלו אפשר ללכת בה כל התנ"ך ותורה שבעל פה
רב. יש חילוק בין חידושי תורה שמגלים הצדיקים
רג. תורתו גבוה מאוד בפרט במקום שמשתמש בצירופי אותיות
רד. הבקי בספריו יוכל למצוא רמזים משיחות העולם בתורתו
רה. הוציא חתיכת נייר בידו ושרפו
רו. רק לשמוע קול תורתו מועיל מאוד
רז. לפעמים דברי רבנו מעוררים אחר זמן ארוך
רח. לפעמים דברי רבנו מתגלגלים מאדם לאדם ורק אז פועלים
רט. כל דברי רבנו אינם רק בשבילנו אלא גם לדורות הבאים
רי. כל מה שהיה צריך רבנו לעשות ברבים היה קשה לו מאוד
ריא. היה מתלוצץ מהחולקים עליו

ריב. הלכה כרב נחמן בדיני
ריג. ע"י מחלוקת יכולים להפיל את זה שחולקים עליו ממדרגתו
ריד. בדבר של מסירות נפש להשם אין שומעים אפילו לצדיק
רטו. העיקר אצל רבנו הוא ראש השנה
רטז. אזהרות משלי להתרחק מאשה זרה כוונתו לחוכמות חיצוניות
ריז. עיקר הידיעה הוא ע"י אמונה
ריח. התלוצץ מהמחקרים האומרים שיש ישוב על הלבנה
ריט. היה מדבר בכל פעם הרבה מאמונה
רכ. אגלה לך סוד שיהיה אפיקורסות גדול בעולם
רכא. התלוצץ מהלוחות שכותבים המאורעות כגון קר וחם
רכב. התהוות מעשה בראשית היה בשביל האמונה
רכג. שיבחו לפניו את פרוש רש"י
רכד. אסור להסתכל מה למעלה מה למטה
רכה. חוכמת הקבלה אפשר להשיגה גם בלי תעניות ומקוואות
רכז. אם היו מניחים מת בין המחקרים היה מתבטל חוכמתם
רכז. טוב להתבודד במקום שיש בו עשבים
רכח. בוודאי יש כשרים גם בלי התבודדות
רכט. בתחילה עיקר התפילה היתה שכל אחד דיבר מה שבליבו להשם
רל. טוב שליבו יהיה נמשך כל כך להשם
רלא. החילוק בין לב נשבר למרה שחורה
רלב. ע"י הדיבור יכולים לכבוש כל המלחמות
רלג. ירגיל עצמו להתפלל על כל חסרונו
רלד. אע"פ שנדמה כי לא פעל בתפילתו כלום בוודאי שפעל
רלה. להיזהר שלא להחמיר חומרות יתרות בשום דבר
רלו. כל יסורי עוה"ז טובים מכויה אחת שבגיהנום
רלז. יזהר שלא להוציא דיבור רשעות מפיו אפילו בליצנות
רלח. ותקננו בעצה טובה מלפניך
רלט. שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם
רמ. להיות מלמד זה לא טוב לעבודת הבורא
רמא. המלמד מחוץ לביתו דומה לשפחה כנענית
רמב. סגולה לעין הרע

- רמג. כל הרפואות נמצאים בשיר השירים
רמד. יש שאין רואים כלל כל ימיהם מה פעלו אלא רק בעולם הבא
רמה. מהיכן לוקחים החידוש
רמו. הרוצה לשבר תאוות אכילה
רמז. כל שיש לו כבוד יותר אזי הכבוד רחוק ממנו יותר
רמח. טוב שיבחר לו מקום לעבודת השם יומם ולילה
רמט. הלמדן המקובל שהיה כעסן
רנ. אין מה לדאוג לפרנסה
רנא. ציוה לומר כל התנ"ך מאלול עד הושענא רבא
רנב. כשמקורבים לצדיק האמת טועמים טעם גן עדן
רנג. אחד מחשוכי בנים שהיה מאנשי רבנו
רנד. לענין קדושת שבת
רנה. קל יותר לתת עצה לאחר מלעצמו
רנו. שבח את אקדמות מאוד
רנז. אמר רבנו שיודע כל מה שחטא האדם
רנח. הוכיח אותנו לעשות מצוות הרבה
רנט. צמאון הוא תאוה גדולה
רס. ממעלת ההשתוקקות הגעגועים והכיסופים לדברים שבקדושה
רסא. האמונה היא יסוד ושורש כל התורה והעבודה
רסב. יש חן שעל ידו יכולים לפתור חלומות
רסג. הבעל דבר מניח עצמו לקלקל שלום ביתם של בני הנעורים
רסד. הזהיר לכבד וליקר את האשה
רסה. הזהיר מאוד שלא לאכול בצלים חיים .
רסז. כשרוצים לחדש צריכים שלא לבלבל דעתו בריבוי הקדמות .
רסז. מותר לכל אדם לחדש בתורה רק שלא יוציא דין חדש .
רסה. תפס לדוגמא כמה לשונות תפילה המעוררים את הלב .
רסט. לענין הבילבוילים שמבלבלים את האדם בעבודתו .
ער. בהודו של ערב שבת יכולים לשבר לבו מאוד .
רעא. החנווני דרכו להקיף .
רעב. גדלות בתורה עדיף מגדלות על דברים בטלים .
רעג. טוב להרגיל להחיות עצמו עם איזה ניגון .

- רעד.** טוב שיהיה לו חדר מיוחד לעבודת השם .
- רעה.** אפילו הישיבה לבדו בחדר גם זה טוב מאוד .
- רעז.** הוכיח את אנשיו שאינם עובדים את השם כראוי .
- רעז.** מעולם לא שתה רבנו מים קודם התפילה .
- רעה.** יש מאמרים בזוהר שאמר רשב"י אחר הסתלקותו .
- רעט.** שמתגבר הבעל דבר במחשבות העצה לבטל עצמו לגמרי .
- רפ.** מה שהצדיקים נעים ונדים בדרך .
- רפא.** הממון צריך שמירה גדולה .
- רפב.** כשנפרדים מהצדיקים כאילו עובדים עבודה זרה .
- רפג.** בני הנעורים מתבלבלים בתפילתם מפני שלא התקדשו כראוי .
- רפד.** בני הנעורים המתפללים בכוונה ויש שמבלבלים אותם .
- רפה.** הפליג רבנו בגדולת סודות תורתנו הקדושה .
- רפו.** ראוי לשאול את אלו שלא חושבים על אחריתם, מה!?! .
- רפז.** אין צריך בעולם אלא רק להתפלל ללמוד ולהתפלל .
- רפה.** שוב יום אחד קודם מיתתך .
- רפט.** כשאינו להוט להון ואינו נושא ונותן יותר מממונו מקיים בכל מאודך .
- רצ.** בדיבורו של הצדיק הגדול נכללים כל הדיבורים .
- רצא.** יוסף דעת יוסף מכאוב .
- רצב.** לדעת בארץ דרכך!?! .
- רצג.** כמו שהקול מעורר הכוונה כך הכוונה מעוררת הקול .
- רצד.** המנהג באלול .
- רצה.** התחזקות בתפילה למרות ריחוקו .
- רצו.** צריך לקשר עצמו לצדיקים בתפילה .
- רצז.** רצונו היה שכל פעם נלך זמן מסויים עם תורה מתורותיו .
- רצה.** אין לתלות החולי במצוות אלא בעבירות .
- רצט.** להיות שמחים כל השנה .
- ש.** כל מה שיש בעולם הוא בשביל הבחירה .
- שא.** עיקר עבודת איש הישראלי לקום חצות בחורף .
- שב.** העיקר הוא מבטן שאול שיוועתי .
- שג.** דיבר מענין מיאוס התאוה הידועה .
- שד.** או נסיון או בזיון .

- שה. דברי תורה לא יהיו עליך כחובה .
- שו. כל נברא רמוז בצרופי אותיות שמו .
- שז. השם יתברך מנהיג עתה עולמו יפה יותר מבעבר .
- שא. כשמסתפק במועט בשביל התורה הוא מאושר גם בעוה"ז .

תם ונשלם השבח לבורא עולם.

תיקון הכללי

הריני מקנשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו. ולכל הצדיקים האמתים שוכני עפר. קדושים אשר בארץ המה. ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה רבנו נחמן בן פיגא. זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרק טז

א מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בה: ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי כל עליה: ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי במ: ד ירבו עצבותם אחר מהרו כל אסיה נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יהוה מנת חלקי וכוסי אתה תומיה גורלי: ו חבלים נפלו לי בנעמים אף נחלת שפחה עלי: ז אברך את יהוה אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידה לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניה נעמות בימינה נצח:

פרק לב

א לדוד משכיל אשרי נשוי פשע פסוי חטאה: ב אשרי אדם לא יחשב יהוה לו עון ואין ברוחו רמיה: ג כי החרשתי בלוי עצמי בשאגתי כל היום: ד כי יומם ולילה תכבד עלי ידה נהפך לשדי בחרבני קיץ סלה: ה חטאתי אודיעה ועוני לא כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה ואתה נשאת עון חטאתי סלה: ו על זאת תפלל כל חסיד אליה לעת מצא רק לישטף מים רבים אליו לא יגיעו: ז אתה סתר לי מצר תצנני רני פלט תסובבני סלה: ח אשפילה ואורח בדרך זו תלך איעצה עליה עיני: ט אל תהיו פסוס פפרד אין הבין במתג ורסן עדין לבלום כל קרב אליה: י רבים מכאובים לרשע והבוטח ביהוה חסד יסובבנו: יא שמחו ביהוה וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב:

פרק מא

א למנצח מזמור לדוד: ב אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהוה: ג יהוה

יִשְׁמְרֶהוּ וַיְחַיֶּהוּ (יֵאשֶׁר) וְאִשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֵל תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבּוֹ: ד יְהוּה יִסְעֲדֶנּוּ עַל עָרֶשׁ דָּוִי כֹּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֶת בַּחֲלִיּוֹ: ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יְהוּה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מְתֵי יָמוֹת וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם בָּא לְרֵאוֹת שׂוּא יִדְבֹר לְבוֹ יִקְבֹץ אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֹר: ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כֹּל שֹׁנְאֵי עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר בְּלִיעַל יֵצוּק בּוֹ וְאִשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחְמֵי הַגְּדִיל עָלַי עֵקֵב: יא וְאַתָּה יְהוּה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֵמָה לָּהֶם: יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָּת בִּי כִּי לֹא יִרֵעַ אִיְבֵי עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכַּתּוּ בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פֶּרֶק נ"ב

א לְמִנְצַח מִשְׁפִּיל לְבַנֵּי קִרְחָ: ב כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כֹּן נַפְשִׁי תִּעְרַג אֱלֹהֵי אֱלֹהִים: ג צְמָאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוּא וְאַרְאָה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתָה לִי דְמַעְתִּי לַחֵם יוֹמָם וְלַיְלָה בְּאִמֹר אֵלַי כֹּל הַיּוֹם אֵיחָה אֱלֹהֵיךָ: ה אֵלֶּה אֲזַכְּרָה וְאַשְׁפָּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֲעֵבֵר בְּסֶף אַדְדִים עַד בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוּגְג: ו מַה תִּשְׁתַּוְּחִי נַפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדְנּוּ יִשׁוּעוֹת פְּנִיּוֹ: ז אֱלֹהֵי עָלַי נַפְשִׁי תִּשְׁתַּוְּחַח עַל כֹּן אֲזַכְּרָה מְאֹרֶץ יְרֵדוֹן וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְצַעַר: ח תְּהוּם אֵל תְּהוּם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיָּה כֹּל מִשְׁבְּרִיָּה וְגַלְיָה עָלַי עָבְרוּ: ט יוֹמָם יֵצֵאָה יְהוּה חֲסִדּוֹ וּבְלִילָה (שִׁירָה) שִׁירוֹ עִמִּי תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה לְאֵל סְלַעִי לְמָה שָׁכַחְתָּנִי לְמָה קִדַּר אֲלֶךְ בְּלַחֲץ אוֹיְבִי: יא בְּרִצַּח בַּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנֵי צוּרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כֹּל הַיּוֹם אֵיחָה אֱלֹהֵיךָ: יב מַה תִּשְׁתַּוְּחִי נַפְשִׁי וּמַה תַּהֲמִי עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אוֹדְנּוּ יִשׁוּעַת פְּנֵי וְאַלְהֵי:

פֶּרֶק נ"ג

א לְמִנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְּתָם בְּשִׁלַּח שְׂאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי מֵאִיְבֵי אֱלֹהֵי מִמְתַּקוֹמְמִי תִּשְׁגַּבֵּנִי: ג הַצִּילֵנִי מִפְּעַלִּי אָוֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דְמַיִם הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא פִשְׁעֵי וְלֹא חֲטָאתִי יְהוּה: ה בְּלִי עוֹן וְיוֹצֵן וַיִּכּוֹנֵנוּ עוֹרָה לְקִרְאֵתִי וְרָאָה: ו וְאַתָּה יְהוּה אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַקִּיֵּצָה לְפָקֵד כֹּל הַגּוֹיִם אֵל תַּחַן כֹּל בְּגַדֵי אָוֶן סְלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב יִהְיוּ כְּכֶלֶב וְיִסּוּבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה יִבְעִיעוּן בְּפִיָּהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שִׁמְעֵ: ט וְאַתָּה יְהוּה תִּשְׁחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׁגַּבֵּי: יא אֱלֹהֵי (חֲסִדּוֹ) חֲסִדֵי יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׁוּרְרֵי: יב אֵל תִּהְרַגְם פֹּן יִשְׁכַּחוּ עִמִּי הִנִּיעֵמוּ בַּחֲלִיָּה וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּנְנוֹ אֲדָנִי: יג חֲטָאת פִּימוֹ דְּבַר שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגִאוֹנָם וּמֵאֲלֶה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד פְּלָה בַּחֲמָה פְּלָה וְאִינֵמוּ וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַל בְּעֵקֵב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סְלָה: טו וַיִּשׁוּבוּ

לְעָרֵב יִהְיוּ כְּכֹלֵב וְיִסּוּכְבוּ עִיר: טז הִמָּה (ינועון) יִנְעוּן לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיְלִינוּ: יז
וְאֵנִי אֲשִׁיר עֲנָה וְאַרְנֶנּוּ לְבַקֵּר חֲסֵדָה כִּי הֵייתָ מְשֻׁגָּב לִי וּמְנוּס בַּיּוֹם צַר לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ
אֲזַמְרָה כִּי אֱלֹהִים מְשֻׁגְבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדִי:

פֶּרֶק עֵז

א לְמַנְצַחַת עַל (יִדִּיתוּן) יְדוּתוֹן לְאַסְף מְזֻמּוֹר: ב קוֹלֵי אֵל אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה קוֹלֵי אֵל
אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלָי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי דְרָשְׁתִּי יָדַי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוֹג מֵאַנְהָה הַנְּחָם
נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה אֲשִׁיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: ה אֲחֻזֶּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי
נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נִגְיָתִי בְּלִילָה
עִם לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי וְלֹא יִסִּיף לְרָצוֹת עוֹד:
ט הָאֶפֶס לְנִצַּח חֲסֵדוֹ גָּמַר אֲמָר לְדָר וְדָר: י הִשְׁכַּח חַנוּת אֵל אִם קִפְץ בְּאֶף רַחֲמָיו
סֶלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא שְׁנוֹת יָמַי עֲלִיוֹן: יב (אֲזַכִּיר) אֲזַכְּרֶנּוּ מֵעַלְלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכְּרָה
מִקֶּדֶם פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכֹל פְּעֻלָּה וּבְעֲלִילוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכָה
מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָיִל עֲשֵׂה פִלָּא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲנָה: טז גְּאֻלַּת בְּזוּרְעַ
עֲמָה בְּנֵי יַעֲקֹב וַיִּוֹסֶף סֶלָה: יז רְאוּהָ מַיִם אֱלֹהִים רְאוּהָ מַיִם יַחֲיִלוּ אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת:
יח זִרְמוּ מַיִם עֲבוֹת קוֹל נְתַנּוּ שִׁחְקִים אֶף חֲצֻצִיָּה יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָה בְּגִלְגָּל הָאֵירוּ
בְּרָקִים תִּבַּל רִגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דְּרָכָה (וּשְׁבִילֶיךָ) וּשְׁבִילָה בְּמַיִם רַבִּים
וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ: כא נַחֲיִית כְּצֹאֵן עֲמָה בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

פֶּרֶק צ

א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַנִּי מֵעוֹן אַתָּה הֵייתָ לָנוּ בְּדָר וְדָר: ב בְּטָרִם הָרִים
יִלְדוּ וְתַחֲלוּל אָרֶץ וְתִבַּל וּמְעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: ג תִּשָּׁב אֲנוּשׁ עַד דְּכָא וְתִאֲמַר
שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: ד כִּי אֵלֶּף שָׁנִים בְּעֵינַיָּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה: ה
זִרְמַתָּם שָׁנָה יִהְיוּ בְּבַקֵּר פִּחְצִיר יַחְלֶף: ו בְּבַקֵּר יִצְיִן וְחֻלְף לְעָרֵב יִמּוֹלֵל וַיִּבֶשׁ: ז כִּי
כָּלִינוּ בְּאֶפֶס וּבַחֲמַתָּה נִבְהַלְנוּ: ח (שֵׁת) שְׁתָּה עֲוֹנֵיתִינוּ לְנִגְדָה עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיָּה: ט
כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנּוּ בְּעִבְרַתָּה כָּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ הַגָּה: י יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה
וְאִם בְּגִבּוֹרַת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאָוֶן כִּי גַז חִישׁ וַנְּעַפֶּה: יא מִי יוֹדַע עֵז אֶפֶס
וּכְיָדְאֶתָּה עִבְרַתָּה: יב לְמַנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנִבְא לְבַב חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה עַד מָתִי
וְהַנְּחָם עַל עִבְרִיָּה: יד שְׁבַעֵנוּ בְּבַקֵּר חֲסֵדָה וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכֹל יָמֵינוּ: טו שְׁמַחְנוּ
כִּימֹת עֲנִיתָנוּ שְׁנוֹת רְאִינוּ רַעָה: טז יִרְאֶה אֵל עֲבָדֶיךָ פְּעֻלָּה וְהַדְרָה עַל בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי
נָעַם אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

פרק קה

א הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו שיהו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה: ד דרשו יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו ומשפטיו פיו: ו זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: ז הוא יהוה אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלה דור: ט אשר פרת את אברהם ושבועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ פנעו חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם ויכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ כל מטה לחם שבר: יז שלח לפניכם איש לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכפל (רגליו) רגלו ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו אמרת יהוה צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו משל עמים ופתחהו: כא שמו אדון לביתו ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו וזקניו יחפם: כג ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו להתנפל בעבדיו: כו שלח משה עבדו אהרן אשר בחר בו: כז שמו בו דברי אתותיו ומפתים בארץ חם: כח שלח חשד ויחשד ולא מרו את (דברו) דברו: כט הפך את מימיהם לדם וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב פנים בכל גבולם: לב נתן גשמייהם בפרד אש להבות בארצם: לג ויה גפנם ויתאנתם וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם: לו ויה כל בכור בארצם ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם כי נפל פחדם עליהם: לט פרש עגן למסד ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו ולחם שמים ישביעם: מא פתח צור וזיבנו מים הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו הללו יה:

פרק קלז

א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג פי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איה נשיר את שיר יהוה על אדמת נכר: ה אם אשפחה ורושלם תשכח מיני: ו תדבק לשוני לחפי אם לא אפרכי אם לא אעלה את רושלם על ראש שמחתי: ז

זָכַר יְהוָה לְבָנֵי אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ: ח בַּת בְּבַל
הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלָם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שֶׁגַּמְלֶתָ לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי שִׁיאֲחִז וְנִפְץ אֶת עֲלָלֶיךָ
אֶל הַסָּלַע:

פֶּרֶק קג

א הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֶל בְּקִדְשׁוֹ הִלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ: ב הִלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ הִלְלוּהוּ כְּרֹב
גִּדְלוֹ: ג הִלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הִלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר: ד הִלְלוּהוּ בְּתִף וּמְחוֹל הִלְלוּהוּ
בְּמִנִּים וְעוּגָב: ה הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שִׁמְעַ הִלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל
יְהוָה הִלְלוּ יְהוָה:

תפילה לאחר התיקון.

רבוננו של עולם, עלת העלות וסבת כל הסבות אנת לעלא. לעלא מן כלא. ולית לעלא
מנך. דלית מחשבה תפיסא בך כלל, ולך דומיה תהלה. ומרומם על כל ברכה ותהלה.

אותך אדרש, אותך אבקש, שתחתך חתירה דרך כבושה מאתך, דרך כל העולמות,
עד ההשתלשלות שלי, במקום שאני עומד, כפי אשר נגלה לך, יודע תעלומות.
ובדרך ונתיב הזה תאיר עלי אורך, להחזירני בתשובה שלמה לפניך באמת כפי
רצונך באמת, כפי רצון מבהר הברואים, לכלי לחשב במחשבותי שום מחשבת חוץ
ושום מחשבה ובלבול, שהוא נגד רצונך, רק לדבק במחשבות זכות צחות וקדושות
בעבודתך באמת בהשגתך ובתורתך.

הט לבי אל עדותיך, ותן לי לב טהור לעבדך באמת. וממצולות ים תוציאני לאור גדול
חיש קל מהרה. תשועת יהוה כהרף עין, "לאור באור החיים" כל ימי היותי על פני
האדמה; ואזכה לחדש נעורי, הימים שעברו בחשך, להחזירם אל הקדושה, ותהיה
יציאתי מן העולם כביאתי, בלא חטא. ואזכה לחזות בנעם יהוה ולבקר בהיכלו, כולו
אומר כבוד. אמון נצח סלה ועד:

תפילה נוראה מר' אברהם ב"ר נהמן.

רבנו של עולם גלוי וידוע לפניך כי כלתה נפשי להיות כרצונך! ואף על פי כן איני יודע שום אופן איך לזכות לתשובה שלמה ואמיתית! באופן שיתהפך לזכות ולתיקונים כל מה שעברתי וקילקלתי בגלגול זה ובגלגולים אחרים! כי באמת אף על פי שמסרת הבחירה בידינו ובכוחנו ויכולתנו לסור מרע ולהיות כרצונך בכל מחשבה דיבור ומעשה אף על פי כן גם זה בידך! כי אין עוד מבלעדיך! ועתה אבי שבשמים היש סוף ליכולתך להחזיר גם אותי בתשובה שלמה כזאת! באופן שלא יהיה עלי שום דין ומשפט לא בעולם הזה ולא בעולם הבא! היש סוף ליכולתך להביא גם בלבבי חוכמה תבונה דעת אמיתית והתעוררות אליך כרצונך הטוב! זריזות! ששון ושמחה! אמונה וביטחון! ענווה! תמימות ופשיטות! ישרות לב! רחמים על הבריות! ועצות אמיתיות בכל תנועה! הסכמה מוחלטת בלבבי עליהם! והתחזקות והתאמצות לבלי לסור מהם! ושאר כל מיני ישועות בגוף ונפש המוכרחים לתכלית שלמות תשובתי! היש ישועה בעולם בגוף ונפש שלא יספיק עליה זכות צדיקך האמיתיים! ועתה ה' עד מתי?! עד אנה תסתיר את פניך ממני?! מתי תתעורר לעורר גם ישן כמוני?! לטהר גם אותי מקליפתי וזוהמתי! לנקות ולזכך גם את לבבי מכל מיני רוע וזדון! מכל מיני נפילות וחלישות הדעת! מתי תקום ותרחם עלי לשמוע אנקת וזעקת פנימיות לבבי על כל מדותי הרעות! אבי! אבי! אבי! אל תאטום אוזנך מזעקת עולליך! והריני מוסר עצמי אליך עם כל אברי וגידי בנפשי רוחי ונשמתי חיתי ויחידתי! שתעשה ותנהיג עמהם כאמיתיות רצונך.

אוי רבנו של עולם רחם עלי! ועשה כאשר נאה לך לפעול ולהוות כלי של אתערותא דלתתא (התעוררות מצד מעשינו) בתכלית השלמות גם מתפילה קלה ושפלה של מונח בעשר כיתרין דמסאבותא (תחתית הטומאה) כמוני! של כלב שב על קיאו כמוני! של משלם רעה תחת טובה כמוני! באופן שתושיע גם אותי! בכל מיני ישועות בגשמיות ורוחניות! באופן שאזכה גם אני בחיים חיותי לתשובה שלמה! לתשובה של שבת! לתשובה של אהבה ושמחה בך! בתכלית השלמות שאין שלמות

אחריו! באופן שלא יהיה עלי שום דין ומשפט אחר כך חס ושלום! כי הלא הודעתנו אבינו שבשמים שבכל צרותינו לך צר כביכול ובין כך ובין כך אנו קרואים לך בנים! ועתה איככה תוכל וראית באובדן ילדיך חס ושלום?! ואיככה תתאפק ברחמיך ובטוב לבבך עד אין תכלית לעמוד על דם עולליך?! המוחלאים והמוחלשים המוכאבים והמסוכנים כל כך! אנא השם רחם עליך ועלינו! ואמור די לדמעותיך (כביכול) ולדמעותינו! למצוקותיך (כביכול) ולמצוקותינו! המול נא! וחוס נא! ורחם נא! גם על מוטבע בעומק קליפת המון עמלק כמוני! על מובלע בבטן הס"מ כמוני! על נהפך למחות הנחש כמוני! על גרוע מכל הכינויים לגנאי כמוני! ותן בלב ראש צדיקיך האמיתיים רבינו נחמן בן שמחה זכר צדיק וקדוש לברכה ובלב תלמידו הקדוש מורינו רבי נתן ז"ל ובלב כל הצדיקים האמיתיים שהיו מעולם הכלולים בו שיתפללו גם בעדי תמיד! ויעוררו בכוחם הגדול רחמים רבים ועצומים ונשגבים כאלה שהם מספיקים גם עלי! שתושיע אותי בכל מיני ישועות בגשמיות וברוחניות! שתושיע גם לחוטא ומחטיא את הרבים כמוני באופן שאשוב לפניך בתשובה שלמה כראוי! באופן שיתפכו בחיים חיותי כל הטאיי ועוונותיי ופשעיי לזכויות! וכל הטאיי את הרבים לזיכוי הרבים! וכל חילול השם לקידוש השם! וכל יגונותיי ואנחותיי לששונות ושמחות כך! תתברך לעד לנצח! כי הלא דייקא על ידי זה יתגלה לנצח רוממותיך על כל שמותיך! רוממותיך על כל השכליות שבכל העולמות! רוממותיך על כל השבחים והתהילות עד בלי די! ודיקא על ידי זה יהיה נגמר כוונתך בבריאת עולמך כרצונך הטוב

אמן

כוכבי אור, ששון ושמחה, ו' - ז.

ואלה יעמדו על הברכה

תודתינו וברכתנו בזכות רבינו הקדוש ר' נחמן מברסלב זיע"א
לנדיבי עמך בית ישראל על שתמכו מכספם עבור הוצאת קונטרס יקר זה:

להצלחת
חיים מרדכי בן
דניאלה

להצלחת
אילן בן שולמית

להצלחת
אליהו בן לאה ומושה

להצלחת
נתנאל בן זהבה

להצלחת
יונתן בן עמליה

להצלחת
רפאל בן חנה

להצלחת
שמעון בן רות

להצלחת
ניר בן אילנה

להצלחת
לירן בן נורית

להצלחת
משפחת יונה

להצלחת
משפחת עובד

להצלחת
ישי בן יעל

יברכם ה' בכל ברכות התורה יחד עם כל
בני ביתם לחיים טובים לשלום ולשמחה.
ולהתקשרות אמיתית לרבינו הקדוש.
ולמילוי כל משאלות לבם לטובה במהרה אמן.

יו"ל על ידי:

מכון "דף אחד מרבינו יתקן הכל"
להדפסת והפצת ספרי רבינו הקדוש
רבי נחמן מברסלב זיע"א
ותלמידו גאון עוזנו מוהרנ"ת זיע"א

לתרומות עבור עסק ההדפסה וההפצה

ליאור עובד: 054-7635935

יעקב ישראל: 053-3111169